Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT | פרייז 20 גראָשען. | היינט 10 זייטען.

נייער פאָלקסבלאַט

אומפּאַרטייאישע פּאָליטיש-געזעלשאַפטליכע טאָג-צייטונג

Nr. 180	Łódź, Niedziela 4 sierpnia 1929 r.	זיבעטער יאָהרגאַנג	לאָדז זונטאָג, כז תמוז תרפ״ט	180

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 24-71. | לאָדז, פּיעטריקאָווער 21, טעל. 24-71

בלוטיגע אנטי=יודישע עקסצעסן אין ליטע

60 יודען מערדערליך צושלאָגען

קאָוונאָ, (י. ט. א.) אַ באַנדע בעוואָפענטע כוליגאַנעס איז בעפאַלען די יודען אין סלאָבאָדקע. 60 יודען זענען מערדערליך צושלאָגען געוואָרען. די פּאָליציי האָט נישט אינטערווענירט.

דעם ערשטען אויגוסט אין ליטא

אַרעסטירט 175 יודישע יונגעלייט

קאָוונאָ, (י. ט. א.) אין צוזאַמענהאַנג מיט די אַרבייטער-דעמאָנסטראַציעס דעם 1 טען אויגוסט זענען אין קאָוונע און אין דער פּראָווינץ אַרעסטירט געוואָרען 175 יודישע יונגעלייט. צווישען די אַרעסטירטע געפינען זיך פיל מיטגלידער פון ציוניסטישען ספּאָרט-פערבאַנד „הכח“, וועלכע מען האָט פערהאַלטען אַלס כלומרשטע קאָמוניסטען.

אין צוזאַמענהאַנג מיט׳ן הערשענדען שאַרפען רעזשים לגבי פּאָליטישע אַרעסטירטע, האָט מען מורא, אַז די פערהאַלטענע וועלען בעקומען האַרבע שטראָפען.

מאַרשאַל פּילסודסקי אָפּגעפאָהרן קיין דרוזקעניק

וואַרשאַ, 3 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). היינט 6 פריה איז מאַרשאַל פּילסודסקי אַרויסגעפאָהרען קיין דרוזקעניק.

בונט פון אַרעסטאַנטען

אין דער לובלינער תּפיסה

פּייערלעשער און פּאָליציי ליקווידירען דעם בונט.—1 אַרעסטאַנט דערהרג׳עט

לובלין, 3. (ספּ. טעל.) אין דער טורמע אויפ׳ן „זאַמעק“ אין וועלכער עס געפינען זיך 417 קרימינעלע פערברעכער און 120 פּאָליטישע אַרעסטאַנטען איז נעכטען אַרום 8 אַ זייגער אין אָוונט אויסגעבראָכען אַ בונט. אין שייכות מיט דער אָרגאַניזירונג אין טאָג פון 1-טען אויגוסט צום אַנטי-מלחמה-טאָג האָבען די קאָמוניסטען אין משך פון איניגע טעג געזונגען דעם „אינטערנאַציאָנאַל“. בכדי צו בערוהיגען די אַרעסטאַנטען האָט דער נאַטשאַלניק פעראָרדנט איבערצופיהרען איניגע אָנפיהרער אין בעזונדערע קאַמערען. דאָס האָט אַרויסגערופען די איינריכטונג פון די קאַמערען צו די פּאָליטישע פערבאַריקאַדירט און אָנגעהויבען צו רעמאָלירען די איינריכטונג פון די קאַמערען. צו די פּאָליטישע אַרעסטאַנטען האָבען זיך פעראייניגט אויך די קרימינעלע פערברעכער. די צונויפגעוועטע אַרעסטאַנטען האָבען אַ אַקירט די טורמע וואַך מיט שטיקער גלאָז, ציגעל שטיקער האָלץ א. אַז. וו. די טורמע וואַך האָט נישט געקאָנט בעהערשען די לאַגע און עס איז אַרויסגערופען געוואָרען אַ אָפּטיילונג פייערוועהר און פּאָליציי.

די שטראָמען וואַסער פון די סטראַזשאַצקע שפּריצען, וואָס זענען אַריינגעלאָזען געוואָרען דורך די פענסטער האָבען אין אַ קורצער צייט בערוהיגט די אַרעסטאַנטען און ליקווידירט דעם אויפשטאַנד.

בעת די אונרוהען איז דורך דעם אויבער-קאָמיסאַר סאַבאַטשינסקי דערהרגעט געוואָרען איינער פון די אָנפיהרער פון בונט. דער באַנדיט יוזעף זאַוואַדזקי, בעת ער האָט געוואָרפען אַ ציגעל אויף איינעם פון די פּאָליציאַנטען.

נאָך צוויי שעה איז דער בונט געווען פולשטענדיג ליקווידירט געוואָרען די אויספאָרשונג ווערט געפיהרט דורכ׳ן פּראָקוראָר פון קרייז געריכט אין לובלין ה׳ קולאַפּסקי.

נייע האַנדעלס-געזעלשאַפט צו עקספּאָרטירען האָלץ

דער גרונד-קאַפּיטאַל פון דער געזעלשאַפט וועט בעטרעפען 200 מיל. זל.

וואַרשאַ, 3 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) דאָס אַגראַר-מיניסטעריום צוזאַמען מיט אַן׳ענגלישער פירמע שאַפען אַ געמישטע האַנדעלס-געזעלשאַפט אויף עקספּאָרטירען האָלץ וואָס ווערט אויסגעהאַקט אין די רעגירונגס-וועלדער.

דער גרינדונגס-קאַפּיטאַל זאָל בעטרעפען 200 מיליאָן זלאָטעס. אַלס איינער פון די אַקציאָנערן זאָל אויך זיין די באַנק גאָספּאָדאַרסטוואַ קראַיאָוועגאָ. די טעטיגקייט פון דער געזעלשאַפט זאָל זיך אָנהויבען שוין אין הערבסט.

פון דער דאָזיגער נייער עקספּאָרט-געזעלשאַפט וועלען נאַטירליך ליידען די יודישע האָלץ-סוחרים. ווי בייזע צינגער בעהויפּטען זאָל די ענגלישע פירמע, וואָס שליסט דעם אָפּמאַך זיין דיזעלבע, וואָס האָט געהאַט די קאָנצעסיע פון דער פּוילישער רעגירונג אויף די ביאַלאָוויעזשער וועלדער און ביי וועלכער די רעגירונג האָט די קאָנצעסיע אָפּגענומען, בעצאָהלענדיג איהר ענטשעדיגונג.

Dr. Z. Rakowski

ספּעצ. פאַר אויערען-, נאָז-, האַלז- און לונגען-קראַנקהייטען

קאָנסטאַנטינער 9, טעל. 27-81.

[illegible]

נאָך לאַנגע און שווערע ליידען איז פרייטאָג, דעם 2-טען אויגוסט נפטר געוואָרען מיין אונפערגעסליכער ליבער מאַן, אונזער הייסגעליבטער פאָטער, שוויגער-פאָטער און גרויספאָטער

נ. ע.

שלמה משה אהרן בן ר׳ ז״ל פּינקוס

אין עלטער פון 55 יאָהר.

די לויה קומט פאָר היינט, זונטאָג, דעם 4-טען אויגוסט, 2 אַ זייגער בייטאָג פון טרויער-הויז, טראַוגוטאַ 16, וועגען וואָס עס טיילען מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

Dr. TRACHTENHERC

צוריקגעקעהרט

נאַרוטאָוויטש 11

טעלעפאָן 33-16

לאָדזשער שטאָט-טעאַטער ציגעלגאַס 63

גאַסטראָלען פון דער ווילנער טרופּע אָנפ. מ. מוזאַה

XIV יאָר

היינט, זונטיק 8.30 אַ זייגער אין אָוונט

קדוש השם

מאָרגן, מאָנטיק

ביינאַכט אויפ׳ן אַלטען מאַרק

נידריקסטע פרייזען: פון 1 זל. ביז 5,50 זל.

בילעטען צו בעקומען פון 10 פרי ביז 2 נאָכמ. און פון 6 אַ זייגער אָן ביי דער קאַסע פון שטאָטישען טעאַטער.

אגודת=ישראל, לודז, נרוטוביץ 11

בעקאַנטמאַכונג!!!

די וואַהלען צו דער

2-טער כנסי׳ הגדולה

קומען פאָר אי״ה היינט, זונטאָג און מאָרגען, מאָנטאָג פ׳ דברים אין אַגודה-לאָקאַל (נאַרוטאָוויטשאַ 11) פון 6 נאָכמיטאָג ביז 10 אָוונד.

אַגודה=חברים! ערפילט אייער פליכט און בעטייליגט אייך מאַסענווייז אין די וואַהלען.

POSZUKIWANA

pierwszorzędna siła Wychowawcza do trojga dzieci z językiem hebrajskim Wiadomość: Dr. W. Spektor, Łódź, Piotrkowska Nr. 107, telefon 36-10.

נאָך לאַנגע און שווערע ליידען איז געשטאָרבען פרייטאָג, ד. 2 אויגוסט (כ״ה תמוז) און איז דעם זעלבען טאָג צו קבורה געקומען מיין טייערער מאַן, אונזער הייסגעליבטער פאָטער, ברודער, שוואָגער און איידעם

נ. ע. הירש לייב גאַרנצאַרזש

אין עלטער פון 54 יאָהר.

וועגען וואָס עס טיילען מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

נאָך קורצע און שווערע ליידען איז נעכטען געשטאָרבען אין עלטער פון 83 יאָהר אונזער ליבער פאָטער, שוויגערפאָטער, און זיידע

נ. ע. שמעון ב״ר אברהם ז״ל קאַשצעלניצקי

די לויה קומט פאָר היינט, זונטאָג, דעם 4 אויגוסט 1929 1 אַ זייגער בייטאָג פון טרויער-הויז אַלעקסאַנדראָווסקאַ 22, וועגען וואָס עס טיילען מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

Dr. KRAUSCH

צוריקגעקעהרט

נעהמט אָן פון 12—1 מיטאָג און פון 5—6 אָוונד.

Dr. H. WOŁKOWYSKI

צעגעלניאַנאַ 25, טעל. 26-87

צוריקגעקעהרט

ספּעציעל אַרצט פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע, אַלע אַרט אַנאַליזען, בעהאַנדלונג מיט קווארץ-שטראַהלען.

נעמט אָן פון 8 פריה ביז 2 נ.מ. און פון 6–9 אָוו.

דעם „נייעם פאָלקסבלאַט“ איז צו בעקומען טעגליך פון 7 פריה ביז 11 אָוו. ביים צייטונגס-פערקויפער לייביש דזשאַלאָווסקי 46 זגערזשער 46

די פרייטאָג'דיגע פלענאר-זיצונג

פון ציוניסטישען קאָנגרעס

שטאַרקע אויפרעגונג געגען בעשלוס פון דער א"י רעגירונג וועגן כותל-מערבי

ציריך, 3. (יט"א) אויף דער היינטיגער פלענאַר זיצונג פון ציוניסטישען קאָנגרעס, וואָס איז געעפענט געוואָרען נאָך מיטאָג, איז פאָרטגעזעצט געוואָרען די גענעראַל-דעבאַטע איבער דעם בעריכט פון דער עקזעקוטיווע. מיט גרעסערע רעדעס זענען אַרויסגעטרעטען דר. קלעע (דייטשלאַנד) און דער רעלעגאַט פון די מאַראָקאַנער ציוניסטען טורטש. נאָכדעם האָט ה' האַרי סאַקער און אַ לענגערער רעדע געענטפערט אויף די פאָרוואורפען, וואָס זענען געמאַכט געוואָרען דורך די אָפּאָנענטען און האָט פערטיידיגט די פערשידענע שריט פון דער עקזעקוטיווע.

דער שלוס פון דער פרייטאָג'דיגער פלענאַר-זיצונג פון ציוניסטישען קאָנגרעס

בעשלאָסען פערשרייבען ד"ר הערצל'ען צו זיין 25-טען יאָהרצייט אין גאָלדענעם בוך פון יודישען נאַציאָנאַל-פאָנד.

ציריך, 3. (יט"א) נאָכדעם, ווי נאָכ'ן קורצען איבעררייס נאָך סאָקאָלאָו'ס רעדע, איז די פלענאַר-זיצונג פון קאָנגרעס ווידער געעפענט געוואָרען, האָט דער פאָרזיצער דר. לעאָ מאָצקין מיטגעטיילט, דאָס אין הסכם מיט'ן בעשלוס פון קאָנגרעס און אין נאָמען פון דער עקזעקוטיווע וועט דער גרויסער ציוניסטישער מנהיג דר. טעאָדאָר הערצל פערשריבען ווערען צו זיין 25-טען יאָהר-צייט אין גאָלדענעם בוך פון יודישען נאַציאָנאַל-פאָנד, אַלס סימבאָל פון יודישען אַקטיוויטעט און שאַפונגס-גייסט. פאַר'ן שלוס פון דער פרייטאָג'דיגער פלענאַר-זיצונג פון קאָנגרעס האָט גענומען דאָס וואָרט פראָפ. בראָדעצקי, וועלכער האָט פּאָלעמיזירט מיט די רעוויזיאָניסטען און האָט פעסטגעשטעלט, דאָס 30 פראָצענט לעז נישט אַריינטרעטען אין דער יודישער אַגענץ, עקזעקוטיווע. פראָפ. בראָדעצקי האָט אויסגעדריקט זיין בעדויערען דערמיט, וואָס די רעוויזיאָניסטען ווילען נישט אַריינטרעטען אין דער יודישער אַגענץ, וואו זיי וואָלטען ערפילט זייער חוב אַלס אָפּאָזיציאָניסטען. דערמיט איז די פרייטאָג'דיגע פלענאַר-זיצונג פון קאָנגרעס געשלאָסען געוואָרען. די נעכסטע פלענאַר-זיצונג פון קאָנגרעס וועט פאָרקומען זונטאָג נאָכמיטאָג.

די פייערליכע פראָטעסט-רעדע פון נחום סאָקאָלאָוו געגען דער פערגוואַלדיגונג פון די יודישע רעכט ביים כותל-מערבי

איבערגעריסען די קאָנגרעס-זיצונג אַלס צייכען פון טרויער

ציריך, 3. (יט"א) אויף דער היינטיגער פלענאַר זיצונג פון 16-טען ציוניסטישען קאָנגרעס האָט נחום סאָקאָלאָוו אָבגעגעבען אַ פייערליכע פראָטעסט ערקלערונג אין נאָמען פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע און פון קאָנגרעס געגען דער פערשוועכונג פון די יודישע הייליגטימער און דער פערגוואַלדיגונג פון די יודישע רעכט ביים כותל-מערבי.

די שטאַרקע רעדע פון נחום סאָקאָלאָוו, דורכגעזאָפּט מיט פיין און טרויער צוליב דער טיף-עמפּפונדענער בעלייריגונג פון די הייליגסטע יודישע געפיהלען האָט אויף אַלע אַנוועזענדע געמאַכט אַ שטאַרקען רושם. דער גאַנצער קאָנגרעס האָט אויסגעהערט סאָקאָלאָוו'ס פייערליכע פראָטעסט-ערקלערונג שטעהענדיגערהייט, ביי פיל דעלעגאַטען האָבען זיך בעוויזען טרערען אין די אויגען. אַלס צייכען פון טרויער איז די זיצונג פון קאָנגרעס איבערגעריסען געוואָרען.

קאָלאָנעל קיש און דוד יעלין אָפּגעפלויגען קיין לאָנדאָן

צו אינטערווענירען וועגען כותל המערבי

ציריך, 3 (י. ט. א. טעלעגראַפיש). צוויי מיטגלידער פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע, קאָלאָניעל קיש און דוד יעלין זענען אויף אַן עראָפּלאַן אָפּגעפלויגען קיין לאָנדאָן בכדי דאָרט אין אויסערן-מיניסטעריום צו אינטערווענירען וועגען דער פראַגע כותל מערבי.

קאָלאָנעל קיש און דוד יעלין וועלען אין לאָנדאָן אויפקלערען די לאַגע און אָנווייזען אויף די אויפרעגונג, וואָס עס האָט אַרויסגערופען ביים יודישען פאָלק די ערלויבניש פון דער ארץ-ישראל-רעגירונג, וואָס איז אַרויסגעגעבען געוואָרען די מוסולמענער פאָרצווזעצען די אַרבייט ביים כותל מערבי.

די מיטגלידער פון דער עקזעקוטיווע וועלען פאָדערן צוריקצוציהען די ערלויבניש און אָפּשטעלען די ווייטערדיגע אַרבייטען.

קאָנפערענץ פון ראַט פאַר'ן שוץ פון דער יודישער מינדערהייט אין גענף

גענף, 3 (י.ט.א. טעלעגראַפיש) אויף דעם 16 דעם חודש ווערט קיין גענף צוזאַמענגערופען דער ראַט פון שוץ פון דער יודישער מינדערהייט. עס וועט בעטראַכט ווערען אַ רייה אַקטועלע פראַגען דערונטער די פראַגע וועגען דעם יודישען קהלה-געזעץ אין רומעניען א. א. וו.

אין דער זיצונג פון ראַט וועלען זיך וואַהרשיינליך אויך בעטייליגען איינינע פערזענליכקייטען פון די יודישער אַגענץ, וועלכע וועלען זיך צו יענער צייט געפינען אין גענף.

די אַלאַרמירענדע ווענדונג פון רבנות-הראשית אין ארץ-ישראל

צום ציוניסטישען קאָנגרעס וועגען כותל-מערבי-ענין

ציריך, 3. (יט"א) די ציוניסטישע עקזעקוטיווע און דער ציוניסטישער קאָנגרעס האָבען ערהאַלטען אַן אַלאַרמירענדע טעלעגראַפישע ווענדונג פון רבנות-הראשית אין ארץ-ישראל וועגען כותל-מערבי-ענין, מיט אַ פאָדערונג אָנצוהויבען אַן ענערגישע אינטערווענץ געגען דער פערגוואַלדיגונג פון די יודישע רעכט.

אין דער ווענדונג ווערט אַמשאַרפסטען פראָטעסטירט געגען דער אונערהערטער עולה, וואָס ווערט אָבגעטאָן די יודען ביים כותל-מערבי, געגען דעם דורות-לאַנגער בעליידיגען פון יודישען פאָלק און די יודישע הייליגטימער דורך שטעלען מוזולמענישע געביידעס ביים כותל-מערבי.

טיף אויפגערעגט איז דאָס גאַנצע ארץ-ישראל-יודענטום — ווערט געזאָגט אין דער ווענדונג — צוליב דער ערלויבניש, וואָס איז לעצטענס ערטיילט געוואָרען דורך דער ארץ-ישראל-רעגירונג, צו מאַכען אַן עפענטליכען דורכגאַנג און אַן אָרט וואָס איז פערהיילינט דורך די יודען אויף דער גאַנצער וועלט און וואו די יודען ריכטען אָפּ די תפילות ביים כותל-מערבי.

די טעלעגראַפישע ווענדונג פון רבנות-הראשית ענדיגט זיך מיט פאָלגענדע ווערטער: „דורכגעזאַפט מיט פיין און גרויזאַמע שמערצען צוליב דער פערשוועכונג פון אונזערע הייליגטימער, פאָדערען מיר אַ זאָפאָרטיגע ענטשיידונג פון דער צענטראַל-מאַכט דורך אַ טעלעגראַפישער פעראָרדנונג גלייך אויפצוהערען צו צושטערען דעם בית-המקדש-כותל און אָבצושטעלען די בוי-אַרבייטען".

ירושלים, 2. (יט"א טעלעגראַפיש) די פאָרשטעהער פון רבנות הראשית האָבען זיך געווענדעט צום פערטרעטער פון נציב העליון לוק, אַז ער זאָל פעראָרדנען אָפּצושטעלען די מוזולמענישע אַרבייטען ביים כותל מערבי. לוק האָט געענטפערט, אַז ער קען איצט גאָרנישט ענדערען, וייל דער בעשלוס איז אַרויסגעגעבען געוואָרען נאָך אַ מיינונג פון עקספּערטען. דער איינציגער וועג איז איצט געבליבען זיך צו ווענדען צום קאָלאָניאַל מיניסטעריום.

ירושלים, 2. (יט"א טעלעגראַפיש) די ציוניסטישע עקזעקוטיווע אין א"י, דער וועד לאומי און די הרבנות הראשית האָבען אַרויסגעלאָזט אַ קאָמוניקאַט צו דער א"י בעפעלקערונג, אַז זיי זאָלען נישט אָננעמען קיין שום שריט בנוגע די געשעהענישען ביים כותל מערבי אָהן די דריי אונטערגעשריבענע קערפערשאַפטען. אינ'ם קאָמוניקאַט ווערט אויך איבערגעגעבען אַז די קערפערשאַפטען האָבען זיך געווענדעט מיט אַ פאָדערונג צום קאָנגרעס אַז ער זאָל אָננעמען דרינגענדע מיטלען געגען דער עולה וואָס ווערט געטון די יודען.

די פערהאַנדלונגען פון ד"ר ווייצמאַן

וועגען צוזאַמענשטעל פון דער נייער עקזעקוטיווע

ד"ר ווייצמאַן בלייבט אויף זיין פאָסטען. — דער פאָרשלאַג וועגען אַ קאָאַליציאָנס-עקזעקוטיווע. — די שטעלונג פון די אַרבייטער-גרופּירונגען און פון „מזרחי"

ציריך, 2. (יט"א) פרעזידענט ד"ר ווייצמאַן האָט היינט אָבגעהאַלטען אַ ספּעציעלע בעראַטונג מיט די מיטגלידער פון פּרעזידיום פון פערמאַנענץ-אויסשוס. די בעראַטונג האָט געדויערט אַ לענגערע צייט. נאָכדעם איז דר. ווייצמאַן אָנוועזענד געווען אויף אַ זיצונג פון פלענום פון פערמאַנענץ-אויסשוס, געווידמעט ספּעציעל די פראַגען, וואָס זענען שייך דער שאַפונג פון דער נייער ציוניסטישער עקזעקוטיווע. פּראָפ. ווייצמאַן האָט געגעבען די מיטגלידער פון פערמאַנענץ-אויסשוס וויכטיגע ערקלערונגען, בנוגע זיין אייגענער פערזאָן האָט דר. ווייצמאַן ערקלערט, דאָס ער האַלט אין איצטיגען מאָמענט פאַר זיין חוב צו פערבלייבען אויף זיין פאָסטען אויך אויף דער ווייטערער קאָדענץ פון דער עקזעקוטיווע.

בנוגע דעם צוזאַמענשטעל פון דער נייער עקזעקוטיווע האַלט דר. ווייצמאַן, דאָס די עקזעקוטיווע דאַרף ווערען געבילדעט אין איהר איצטיגען צוזאַמענשטעל, צוקאָמפּלעטירט דורך פאָרשטעהער פון ביידע פליגלען מיט נאָך איינינע צוגאָב-מיטגלידער וועלכע דער קאָנגרעס וועט האַלטען פאַר נויטיג.

איבער דער ראַזיגער פאָרשלאַג וועט בעצייכענט ווערען אַלס אונאָנעמבאַר, לענט פאַר דר. ווייצמאַן דעם פערמאַנענץ-אויסשוס צו מאַכען אַנדערע פאָרשלאַגען, וועלכע ער וועט מיט דער גאַנצער אויפמערקזאַמקייט בעטראַכטען.

די אויפנאַהמע און דער געשפּרעך צווישען דר. ווייצמאַן און די מיטגלידער פון פערמאַנענץ-אויסשוס האָבען געטראָגען אַ זעהר פריינדליכען כאַראַקטער.

ציריך, 2. (יט"א) עס קומט פאַר אַ פלענאַר זיצונג פון פערמאַנענץ-אויסשוס אויף וועלכער עס ווערט בעטראַכט די פאָרשלאָגען פון דר. ווייצמאַן וועגען צוזאַמענשטעל פון דער צוקונפטיגער ציוניסטישער עקזעקוטיווע.

ציריך, 2. (יט"א) אין די פערהאַנדלונגען אַרום דער בילדונג פון דער נייער ציוניסטישער עקזעקוטיווע מערקט זיך אַ געוויסע ענטשפּאַנונג. די אַרבייטער גרופּירונגען האָבען שוין כמעט אויפגעגעבען זייער ביז-איצטיגע שאַרפע אָפּאָזיציע געגען האַרי סאַקער און זענען שוין באַלד גרייט איינצושטימען אויף זיין אַנטייל אין דער ארץ-ישראל-עקזעקוטיווע מיט'ן בעדינג, דאָס ער זאָל זיך ווידמען אויסשליסליך דעם פּאָליטישען רעפעראַט און וועט נישט אינגערירען אין די אַנדערע אַרבייטס-געביטען פון דער עקזעקוטיווע.

אויך די מזרח-פאָרשטעהער פיהרען פערהאַנדלונגען מיט דר. ווייצמאַן, דערנעהנטערענדיג זיך אין פּרינציפּ צו זיינע פאָרשלאַגען וועגען דעם צוזאַמענשטעל פון דער צוקונפטיגער עקזעקוטיווע.

די מזרחי-פאָרשטעהער פאָדערען פאַר זיך איין אָרט אין דער עקזעקוטיווע, אין פאַל זוען די אַרבייטער גרופּירונגען וועלען אויך בעקומען 1 פאָרשטעהער אין דער עקזעקוטיווע.

ציריך, 2. (יט"א) ווי מיר ווערען געוואָהר, בעמיהט זיך דר. ווייצמאַן, דאָס האַרי סאַקער זאָל פערבלייבען אין דער ירושלים'ער עקזעקוטיווע אויך אין דעם פאַל, אויב עס וועט געשאַפען ווערען אַ קאָאַליציאָנס-עקזעקוטיווע.

עס ווערען געפיהרט אונטערהאַנדלונגען מיט די פאָרשטעהער פון רעכטען און לינקען פליגעל וועגען דעם ענין. הויפּטזעכליך בעמיהט זיך דר. ווייצמאַן צו בעקומען די צושטימונג פון די אַרבייטער-גרופּירונגען אויף דער קאַנדידאַטור פון האַרי סאַקער אַלס לייטער פון פּאָליטישען רעסאָרט אין ארץ-ישראל אויפ'ן אָרט פון קאָלאָנעל קיש, וועלכער וועט וואַהרשיינליך איבערנעמען דעם פּאָליטישען רעפעראַט אין דער לאָנדאָנער עקזעקוטיווע.

עס וועט געשאַפען א קאָאַליציע-עקזעקוטיווע

ציריך, 3 (י.ט.א. טעלעגראַפיש) אין שייכות מיט דער שאַפונג פון דער נייער עקזעקוטיווע, איז היינט אַ גאַנצען טאָג פאָרגעקומען אונאָפיציעלע בעראַטונגען פון די פערשידענע פראַקציעס. די בעראַטונגען האָבען געהאַט אַ גינסטיגען פערלויף. און ווי מ'גיט איבער פון אינפאָרמירטע קרייזען ווערט געשאַפען אַ קאָאַליציע עקזעקוטיווע. די דאָזיגע פראַגע זאָל שוין זיין ענטשידען און עס האַנדעלט זיך נאָר וועלכע פערזאָנען עס זאָלען דעסיגנירט ווערען אין דער עקזעקוטיווע מצד די פערשידענע פראַקציעס.

העלענאָוו

לאָדזער יודישער טורן- און ספּאָרט-פעראיין „בר-כוכבא"

העלענאָוו

היינט, זונטאָג, דעם 4-טען אויגוסט, 3 אַ זייגער נאָכמיטאָג קומט פאָר אַ גרויסע

גאַרטען-פערווייל·נג און טורן-ספּאָרט-פעסט

מיט אַנ'איבהאַלטסרייכען פּראָגראַם:

גימנאַסטישע איבונגען, באָקס-קאַמפּען, געוויכט הויבען, פראַנצויזישע רינג-קאַמפּען, פאַנטען-לאָטעריע, בלומען-שלאַכט, פייערווערק

די שווער-אַטלעטישע קאַמפּען קומען פאָר אונטער דער אויפזיכט פון וועלט-בעריהמטען יודישען גבור

זעליג פּאַשאַף

מיטגליד פון פראַנקפורטער „מכבי".

2 אָרקעסטערס 2

פרייזען פון בילעטען 1.50 פאַר דערוואַקסענע, 50 גר. פאַר קינדער.

אלגעמיינע ענטוואפנונג פון אלע מלוכות

אונטער דער קאנטראל פון דער פעלקער-ליגע

ערקלערונג פון פרעמיער מאקדאנאלד

לאנדאן, 3. (אטע) מאקדאנאלד האט פאר א פארשטעהער פון אן אמעריקאנישער צייטונג זיך ארויסגעזאגט פאר אן אלגעמיינע בעגרעניצונג פון די בעוואפנונגען. לויט דער מיינונג פון פרעמיער זאלען אלע מלוכות פארקלענערן זייערע ארמעען און פלאטען. עס איז אויך נויטיג זיך צו פארשטענדיגען וועגן די כעמישע מיטלען. די גאנצע מלחמה דארף, אויב נישט אינגאנצען פארבאטען ווערען, שטארק געמילדערט ווערען. דער אלגעמיינער ענטוואפנונגס-אפמאך דארף געשלאסען ווערען אונטער דער קאנטראל פון דער פעלקער-ליגע.

לאנדאן, 3. (אטע) מאקדאנאלד האט איר בעריסען זיין אורלויב און קומט רינסטאג צוריק קיין לאנדאן, וואו ער וועט אפהאלטען א בעראטונג מיט גענעראל דעווים.

אין די פאליטישע קרייזען שרייבט מען צו דער ראזיגער בעראטונג א גרויס בעדייטונג, ווייל עס דארף אויף איהר פעסטגעשטעלט ווערען די ריכטליניע וועגען דער בעגרענצונג פון די בעוואפנונגען אויפ'ן ים.

דער צעפעלין אויף דער רייזע קיין אמעריקא

היינט נאכמיטאג הומט דאס שיף אן קיין אמעריקא

ניו-יארק, 3 (אטע) לויט דער לעצטער מעלדונג פון דעם לופט-שיף „גראף צעפעלין" האט זיך דאס וועטער געבעסערט. דער צעפעלין פליהט מיט א געשווינדקייט פון 70 קילאמעטער אין א שעה. דאס לופט-שיף ווערט ערווארט אין לאנקהערסט זונטאג נאכמיטאג. עס ווערען שוין דארט געמאכט די לעצטע פארבערייטונגען. ווי מען רעכענט וועלען זיך אויפ'ן פליה-פלאץ פער-זאמלען איבער 100 טויזענד מענשען מקבל פנים צו זיין דעם צעפעלין. אלע האטעלען אין לאנק-הערסט זענען איבערפולט.

האמבורג, 3 (אטע) די האמבורגער אמע-ריקא ליניע האט בעקומען פאלגענדע טעלעגראמע פון דעם צעפעלין די לופט-שיף געפינט זיך 1250 קילאמעטער פון ניו-יארק, אלץ אין ארדנונג.

סאנאציע-דעפ. וואיטשעכאווסקי

רעזיגנירט פון זיין מאנדאט

לעמבערג, 2. (טעלעפאניש פון אונזער קאר-רעספאנדענט). דער היינטיגער „רזעגניק לוראווי" ברענגט די סענסאציאנעלע ידיעה, אז דער סאנאציע דעפוטאט ד"ר בראניסלאוו וואיטשעכאווסקי פון לעמבערג האט נעלעגט זיין דעפוטאטען-מאנדאט.

ד"ר וואיטשעכאווסקי האט דאס געמוזט טאן אין צוזאמענהאנג מיט די מיסברויכען, וואס ער איז בעגאנגען, אלס דירעקטאר פון דער מלוכה'שער גאפט-פירמע „גאזאלינא".

אין שטאט ווערט דער ראזיגער סענסאציאנעלער פאקט פיל און ברייט ארומגערעדט.

פובאנדערגעלאזט די פער-וואלטונג פון פערבאנד פון די קראנקן קאסעס אין ווארשא

געוו. מיניסטער כאדזקא בעשטימט געווארען אלס רעגירונגס-קאמיסאר

ווארשא, 3. (טעלעפאניש) דער מיניסטער פאר ארבייט און געזעלשאפטליכען שוץ פריסטאר האט פעראָרדנט אויפצולעזען די פערוואלטונג פון אלגעמיין מלוכה'שען פערבאנד פון די קראנקען-קאסעס אין ווארשא. אלס רעגירונגס-קאמיסאר פון פערבאנד איז בעשטימט געווארען דער געוועזענער געזונדהייטס מיניסטער ד"ר וויטאלד כאדזקא.

דאס איבערנעהמען דורך דער רעגירונגס-מאכט די אנגעלעגענהייטן פון דער פערוואלטונג פון פער-באנד פון די קראנקען קאסעס איז פארגעקומען דעם זעלבען טאג.

אין די נאהענסטע טעג וועט פארקומען א פערזאמלונג פון דער פערוואלטונג אויף וועלכער די פערוואלטונג וועט אננעהמען א שטעלונג בנוגע דעם בעשלוס פון מיניסטער פריסטאר.

ווארשאווער האנדעלס-קאמער געגן דער הארימאן-קאנצעסיע

ווארשא, 3 (טעלעפאניש פון אונזער קא-רעספאנדענט). די געמישטע קאמיסיע פון דער האנדעלס-קאמער האט אויף א זיצונג בעשלאסען צו קוואליפיצירען דעם פראיעקט פון דער הארימאן קאנצעסיע אלס שעדליכען פאר פוילען.

א אויפרייס אין א יודישער באד

לובלין, 3. (ספ. טעל.) פון טארנאפאל בייי דער וויסעל מעלדעט מען, אז אין א יודישער באד איז פארגעקומען א אויפרייס פון קעסעל דערבייי זע-נען פערוואונדעט געווארען לאה פאאוק און שרה קריג. דער בנין איז בעשעדיגט געווארען. דער היזק בעטרעפט איבער 200 טויזענד זל.

ענטשעדיגונג פאר די טעקסטיל-מאשינען

וואס די דייטשען האבען ארויסגעפיהרט פון לאדז

ווארשא, 3 (טעלעפאניש). ווי מען דער-וויסט זיך פון מאסגעבענדע קרייזען וועט די פוילישע דעלעגאציע אויף דער קאנפערענץ אין האאג פאדערען ענטשעדיגונג פאר דעם פערמעגען, וואס איז דורך די דייטשע אקופאנטען ארויסגע-פיהרט געווארען פון לאדז. קודם כל וועט געפא-דערט ווערען ענטשעדיגונג פאר די לאנדווירט-שאפטליכע- און טעקסטיל-מאשינען, וואס די דיי-טשע אקופאציע-מאכט האט ארויסגעפיהרט פון לאדז.

געפלאנט א נייעם אטענטאט אויף וואלדעמאראסען

קאוונא, 3 (ספעצ. טעל.) דא איז ארעס-טירט געווארען אן'אנגעזעהענער בעאמטער פון אויסערן-מיניסטעריום א ליטווישער עמיגראנט אין אמעריקא, א געוויסער קאראפאס, קאראפאס איז א פערזענליכער פריינד פון פרעזידענט סמע-טאנא. ער האט געוואוינט אין דעמזעלבען הויז, וואס וואלדעמאראס און ער ווערט בעשולדיגט, אז ער האט געפלאנט א אטענטאט אויף וואלדעמאראסען.

גערהרגעט געווארען א יוד. אנגעשטעלטער

דאנציג, 3 (י.ט.א. טעלעגראפיש). אין סטארא-גארדי איז דער יודישער האנדעלס-אנגע-שטעלטער קאלינסקי (וועלכער שטאמט פון קאנ-גרעס פוילען) פאהרענדיג אויף א וואגען ארויסגע-פאלען און זיך צוזי צוקלאפט, אז ער איז פון די וואונדען געשטארבען.

א ווענדונג צום ציוניס-טישען קאנגרעס

וועגען אויסווירקען דאס אריינלאזען שווארצבארד'ן קיין ארץ-ישראל

ציריך, 2 (י.ט.א.) דער שווארצבארד-קא-מיטעט האט זיך געווענדעט צום ציוניסטישען קאנגרעס מיט א דרינגענדער פאדערונג אויסצו-ווירקען א באלדיגע איינרייזע-ערלויבניש קיין ארץ-ישראל פאר שלום שווארצבארד.

אמעריקאנער מיטגלידער פון דער אגענץ זענען ארויס-געפאהרען קיין ציריך

ניו-יארק, 3 (י.ט.א. טעלעגראפיש) לואי מארשאל, פעליקס ווארבורג, דער פיהרער פון די לעדער-ארבייטער טשיפלאקאוו און די אנד. מיט-גלידער פון דער אגענץ זענען ארויסגעפאהרען קיין ציריך צו דער ערשטער סעסיע פון דער יודישער אגענץ, וואס דארף זיך אנהויבען זונ-טאג ד. 11 אויגוסט אין ציריך.

די פערהאנדלונגען פון קאנ-גרעס-געריכט

וועגען ענין רייך-גרינבוים אפגע-לעגט ביז זונטאג

ציריך, 2 (יט"ט) דער קאנגרעס-געריכט האט בעשלאסען אפצולעגען דאס בעהאנדלען די אנקלאגע פון דעפ. רייך געגען דעפ. גרינבוים ביז זונטאג דעם 4 אויגוסט.

בערנארד באראן געשטארבען

דער גרויסער יודישער פילאנטראפ און מיליאנער

די מערקווירדיגע קאריערע פון יודישן פילאנטראפ—די צוואה פון בערנארד באראן

לאנדאן, (יט"א) נאך א קורצער קראנק-הייט איז געשטארבען אין עלטער פון 78 יאהר דער בעריהמטער יודישער פילאנטראפ און טאבאק-אינ-דוסטריעלער בערנארד באראן.

בערנארד באראן איז בעטראכט געווארען אלס דער גרעסטער פילאנטראפ אין ענגלאנד. ער האט פערטיילט אויף וואוילטעטיגע צוועקען איבער צוויי מיליאן פונט שטערלינג. באראן איז געבוירען גע-ווארען אין בריסק בייי ארימע יודישע עלטערען. אין עלטער פון 16 יאהר האט ער עמיגרירט קיין אמעריקא, וואו ער האט אנגעהויבען צו ארבייטען אין א טאבאק-פאבריק, ער איז געווען אויפ'ן נע-דאנק אויסצוארבייטען פאפיראסען מיט דער האנד, וואס זענען דעמאלט אריין אין דער מאדע און דער-מיט האט ער בעגרינדעט זיין פערמעגען. ווען ער האט שוין געהאט א קאפיטאל פון 120 טויזענט פונט שטערלינג איז ער אוועק קיין ענגלאנד, וואו ער האט געגרינדעט א פאפיראסען פאבריק. די ראזיגע פאבריק האט זיך שנעל ענטוויקעלט און ער האט דערבייי געמאכט א ריזיגען פערמעגען. זיין לעבען קלינגט ווי א לעגענדע. באראן האט געהאט א אוי-סערגעוועהנליכע הארציגע בעציהונג צו זיינע אנגע-שטעלטע, וועלכע האבען זיך צו איהם בעצויגען מיט גרויס אכטונג. ער איז געווען א סימפאטיקער פון דער לייבאר פארטיי, וועלכע ער האט אפט געשטיצט מאטעריעל.

באראן האט אויך געגעבען גרויסע נדבות אויף יודישע צוועקען. לעצטענס האט ער געשאנקען 10 טויזענד פונט פאר דער העברעאישער אוניווער-זיטעט אין ירושלים. עס האט זיך אויך געהאט פער-שפרייט א קלאנג, אז ער האט אסיגנירט א האלבען מיליאן פונט שטערלינג פאר דער יודישער אגענץ.

לאנדאן, 3. (יט"א טעלעגראפיש) עס איז פערעפענטליכט געווארען די צוואה פון פערשטארבע-נעם פילאנטראפ בערנארד באראן, לויט דער ראזי-גער צוואה האט באראן בעשטימט א מיליאן פונט שטערלינג אויף פילאנטראפישע צוועקען. אלס קורא-טאר פון דער צוואה איז בעשטימט געווארען לארד רעדינג. 4 פינפטעל פון דער סומע זענען בעשטימט געווארען פאר קריסטליכע אינסטיטוציעס און איין פינפטעל פאר יודישע.

פון דעם טייל וואס איז בעשטימט געווארען פאר יודישע צוועקען וועלען 10 טויזענד פונט אבגע-געבען ווערען פאר דער סינאגאגע פון דעם ליבערא-לען יודענטום און 50 טויזענד פונט פאר יתומים פעראיינגונג.

מארגען וועט פארקומען די פערברענונג פון קערפער. באראן וועט בעגראבען ווערען אויפ'ן בית עולם פון דעם ליבעראלען יודענטום.

דעמאסקירט א געפעהרליכן הענדלער פון לעבעדיגע סחורה

מיט דער הילף פון פיקטיווע התונות האט ער 60 קרבנות ארויסגעפיהרט קיין אמעריקא

ווארשא, 3 (טעלעפאניש). דער היינטיגער „קור. טש." מעלדעט וועגען פאלגענדע געשיכטע. דער 40-יעהריגער מאריץ באסקין פון ניו-יארק פלעגט אויסזוכען אין די פעראייניגטע שטאטען יונגעלייט, וואס האבען כלות אין פוילען. אין זיי פארגעלעגט פאר א געוויסע בעלוינונג אריבערצו-ברענגען זייי קיין אמעריקא.

צוליב דעם, וואס דאס אריבערקומען קיין אמעריקא איז פערבונדען מיט גרויסע שוועריגקיי-טען פלעגען די יונגעלייט מסכים זיין אויף זיין פארשלאג און באסקינען איבערגעבען עמפפעהלונגס בריף צו זייערע כלות.

קומענדיג קיין פוילען מיט אזעלכע בריף האט ער זיך פארגעשטעלט פאר דער כלה, און נאכ'ן איבערגעבען איהר דעם בריף ערקלערט, אז עס איז פערהאן נאר איין עצה אריבערצוקומען קיין אמעריקא. מען דארף נאר שטעלען בייי א בעקאנ-טען רב א פיקטיווע חופה און דעמאלט וועט שוין אלץ גראפ גלאטיג. נישט האבענדיג קיין אנדערע ברירה האבען די מיידלעך מסכים געווען און דאס פלעגט באסקין אויסנוצען. ער פלעגט די התונה-קאנדידאטקעס אריבערפיהרען קיין ווארשא צום רב קעסטענבערג. וועלכער פלעגט פאר 50 דאלאר אהן שום דאקומענטען שטעלען א חופה באסקינען אויפ'ן נאמען פון חתן פון מיידעל, וואס געפינט זיך אין אמעריקא. נאכ'ן ערלעדיגען דעם דאזיגען ענין האט דער סעקרעטאר פון דער גמינע אין וואוור סטעפאן גאווריאלעק פאר א גראבע מטבעה אויסגעשטעלט דעם אפיציעלען דאקומענט אויפ'ן סמך פון וועלכען באסקין האט שוין לייכט ארויס-בעקומען א אויסלענדישען פאס און דאן זיין קרבן אוועקגעפיהרט אויפ'ן אמעריקאנישען מארק פון האנדעל מיט לעבעדיגע סחורה.

באסקין וואלט נאך א לאנגע צייט מיט, דער הילף פון זיינע ביידע שותפים געפיהרט דאס געשעפט, ווען נישט דאס וואס די פאליציי איז געווארען אויפמערקזאם אויף דעם פאקט וואס גאוו-ריאליק האט געפיהרט א זעהר פערשווענדעריש לעבען. ער האט אויסגעגעבען שווערע טויזענדער. די פאליציי האט א דורכגעפיהרט א אויספארשונג און איז געקומען אויף די שפורען פון דער דאזי-גער אפערע.

באסקין האט ערשט מיט א פאר טאג צוריק געשטעלט א חופה מיט א געוויסע מירעל פריד-בערג פון ניעסוויעזש. ער האט אבער בעצייטענס בעמערקט, אז מ'אבסערווירט איהם האט ער איבער-געלאזט דאס מיידעל אין די מעבלירטע צימערן אויף נאלעווקא 37 און איז פערשוואונדען.

ווי די אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט האט דער רב קעסטענבערג אין משך פון דעם יאהר געשטעלט באסקינען 12 מאל חופה און איבער דער גאנצער צייט אנ'ערך 50 מאל.

א חוץ דעם איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז גאווריאלעק האט אין דער גמינע אין וואוור דע-פרוידירט אנ'ערך 60 טויזענד זלאטעס.

קעסטענבערג און גאווריאליאק זענען ארעסטירט געווארען נאך באסקינען זענען ארויסגעשיקט גע-ווארען שטעק בריף.

מעבער

עמפפעהלט די לאנג-עקזיסטירענדע פירמע:

מ. טערקעלטויב

5 זאוואדזקא 5, איז הויף

בעקוועמע בעדינגונגען! ביליגע פרייזען!

יפרת — 4 אויגוסט 1929

„נייער פאָלקסבלאַט"

יפרת — 4 אויגוסט 1929

שרעקליכער יאוש
דער גרעסטער יודישער שונא

עס איז שווער בײַ אונז צו בעריהרען אַן׳ערנסטען געזעלשאַפטליכען ענין, נישט אָנשטויסענדיג זיך אָן אונזער קראַנקער פּאַרטייאישקייט מיט איהר קלאָגעריגען פּאָליטיקאַניזירען. איך האָב נישט לאַנג אָנגעוויזען אויף דער נאַרישקייט פון דעם ענטקעגענשטעלען די יודישע עקאָנאָמיק לגבי דער יודישער פּאָליטיק. דאָס האָט געוויסע העררן אַרויסגעפיהרט פון די כלים אַזוי שטאַרק, דאָס זיי האָבען דערקלעהרט גאַנץ פשוט: די, וואָס האַלטען פון פּאָליטיק, זענען זעהר אָפּגעשטאַנענע מענשען, בשעת די, וואָס האַלטען פון עקאָנאָמיק, זענען זעהר פאָרטשריטליכע מענשען!

כדי איינמאָל פאַר אַלע מאָל צו מאַכען אַ סוף צו די אַלע „שאלות" און „רעטענישען", מוז נאָך בעטראַכט ווערען אַזאַ פראַגע: צו איז די פּאָליטיק פון די געקליבענע יודישע פאָרשטעהער אין סיים און סענאַט שולדיק אין דער יאוש׳פולער ווירטשאַפטליכער לאַגע פון יודען אין פוילען?

יעדערער, וואָס איז נאָר בעקאַנט מיט דער לאַגע און מיט דער אַרבייט פון סיים, וועט דער־אויף ענטשלאָסען ענטפערען: „ניין"! ווייל די אַר־בייט פון די יודישע רעפּוטאַטען האָט נישט נאָר קיינמאָל נישט געקאָנט שאַפען דעם קאַטאַסטראָפאַ־לען מצב פון דער יודישער בעלי־ביתישקייט אין פוילען, נאָר אפילו נישט פערערגערען איהם! דאָ קען נאָר זיין אַ רייד וועגען דעם, צו האָבען די יודישע פאָרשטעהער אין זייער קאַמף געגען דעם יודישען אומגליק, אויסגעשעפּט אַלע מיטלען, וואָס זענען געשטאַנען אין זייער רשות, אָדער נישט? אויף דער שאלה וועל איך פרובען געבען אַן־ענטפער אַן׳אַנדערש מאָל; איצטער וויל איך נאָר בעטראַכטען די יודישע ווירטשאַפטליכע לאַגע אין פוילען.

די האַזיגע לאַגע איז פאַר דעם גאַנצען קיום פון דער תחית־המתים אויפשטייענדער פוילען גע־ווען נישט נאָר אַ שלעכטע, נאָר האָט זיך מיט יעדען טאָג אַלץ מעהר פערערגערט. דאָס יודישע ווירטשאַפטליכע לעבען האָט זיך די גאַנצע צייט אַלץ נידעריגער און נידעריגער אַראָפּגעלאָזען און אַנ׳אָפּגרונט פון אַ פולשטענדיגען חורבן.

צוויי־דריי סבות האָבען דערצו גורם געווען: אַלגעמיין־פוילישע און פויליש־יודישע.

פון די אַלגעמיין־פוילישע, וועלכע האָבען אַרויס גערופען און אונטערגעהאַלטען כראָניש געוואָרענעם אַלגעמיין־פוילישען — און על פי רוב אויך פי־נאַנסיעל־קריזיס, — איז די עיקר סבה דער איר־בעריבוך פון דער פוילישער ווירטשאַפטליכער קאָנ־יונקטור, וועלכע איז געקומען אַלס אַ פועל־יוצא פון דעם אָפּטיילען זיך פון דעם נייעם פוילישען ווירטשאַפטליכען אָרגאַניזם פון דער אַלגעמיין־רוסישער מלוכה. דאָס איבעררוקען זיך פון דער רוסישער צאָל־גרעניץ פון די פוילישע מערב־גרעניצען צו איהרע מזרח־גרעניצען, האָט מיט איין קלאַפּ אָפּגענומען בײַ פוילען איהר גרעניצלאָזען רוסישען אָפּזאַץ־מאַרק, וועלכער האָט געבראַכט פוילען צו אַ הויכער אינדוסטריאַליזאַציע און צו אַ געדיכ־טער בעפעלקערונג און — אויך איהר וואָלוועלען מאַרק פאַר רויה־מאַטעריאַלען. אַזוי אַרום איז פוילען געבליבען שטיין בײַ דער נייער רוסישער מערב־גרעניץ אָן שום הנחות־פּריווילעגיעם — און האָט געמוזט אָנהויבען אַ קאָנקורענץ־מלחמה מיט מערב־אייראָפּע און אַמעריקאַ פאַר דעם רוסישען מאַרק, וועלכען זי האָט אויף גלייכע יסודות בשום אופן נישט געקאָנט פיהרען! עס האָט זיך דעריבער די פאַר מלחמה׳דיגע שנעלע אינדוסטריאַליזאַציע פון פוילען נישט נאָר אָפּגעשטעלט, נאָר אַוועק אַ שטיק צוריק.

עס האָט זיך דעריבער געמוזט אָפּשטעלען דער שטענדיגער צושטראָם צו דער שטאָט פון דער וואַקסענדיגער דאָרפישער בעפעלקערונג, און אין שטאָט גופא האָבען געמוזט אַרויספאַלען פון דער קאַליע געוואָרענער אינדוסטריאַליזאַציע־מאַשינען גרויסע אַרבייטער־מאַסען, וואָס זענען געבליבען אָהן ברויט!

דעריבער האָט דער יודישער קליין־הענדלער סוחר און בעל־מלאכה אָנגעהויבען זיך קודם כל צו שטיקען.

די לאַגע האָט זיך נאָך אין פוילען בכלל פער־ערגערט מחמת דער שלעכטער אָרגאַניזאַציע פון אַרבייט. מחמת דעם צו שטאַרקען אָנוואַקסען פון דער מלוכה־בעפעלקערונג און דעם גיכען פער־שליסען פון די אַמעריקאַנישע און אַנדערע אמיגר־אַציע־טויערען.

די צווייטע אַלגעמיינע סיבה איז געווען די פוילישע אויסלענדישע פּאָליטיק. וועלכע האָט זי גע־בראַכט דערצו, דאָס זי האָט געמוזט אויסהאַלטען אַ צו גרויסע אַרמיי, וואָס האָט אַרום און אַרום איינגעשלונגען נישט וועהניגער, ווי פופציג פּראָצענט פון איהר ביודזשעט, אָפּשרעקענדיג דערבײַ דעם אויסלענדישען קאַפּיטאַל פון צו גיין אין פוילען אויף לאַנג־טערמיניגע הלוואות... זייטער האָט דאָס גורם געווען אַ כראָנישען חורבן פון דעם פוילישען עקאָנאָמישען לעבען.

דעריבער — און דאָס איז די דריטע סבה — האָט דער שרויף פון די שטייערען געמוזט אַזוי הויך אַרויפגעשרויפט ווערען, דאָס ער האָט זיך אַרײַנגעשניטען נישט נאָר אין די רינגע רווחים, נאָר אויך אין טיפען קרן.

ווייל אָבער די שטייערען האָבען געשטיקט, דער עיקר, די שטאָטישע בעפעלקערונג, ד. ה. די יודען, האָט דאָס נאָך מעהר פערשטאַרקט דעם יודישען עקאָנאָמישען חורבן און דורך איהם אויך, ווי מיר האָבען דאָס פאָראויסגעזאָגט, דעם אַלגע־מיינעם חורבן פון דער פוילישער מלוכה!

דאָס זענען די אַלגעמיינע סבות.

בעטראַכטען מיר דערבײַ די ספעציעלע יודישע סבות פון חורבן, ווי דער פוילישער געזעלשאַפט־ליכער בּאָיקאָט לגבי דער יודישער אַרבייט און יודישע סחורות, ווייטער די אין פוילען פערשלאָסענע טירען, דורך וועלכע יודען וואָלטען זיך קענען צופּאַסען צום לעבען און איבערגרופּירען זיך גע־זעלשאַפטליך, ווי אויך נאָך איינינע קלענערע סבות, — דאַן ווערט פאַר אונז קלאָהר און פערשטענדליך, פון וואַנען עס נעהמט זיך דער איצטיגער קאַטאַסטראָ־פאַלער מצב. עס ווערט אויך קלאָהר, פון וואַנען עס נעהמט זיך דער שרעקליכער יאוש, וועלכער איז דער גרעסטער יודישער שונא!...

צו פיהל אַראָפּפאַלען בײַ זיך טאָרען מיר קיינ־מאָל נישט! ווי שווער, ווי האָפנונגסלאָז די יודישע לאַגע זאָל נישט זיין, טאָרען מיר די הענד נישט אַראָפּלאָזען! דער יאוש — דאָס איז אַ טויט!

עס איז אמת, אַז אַנ׳אויסגאַנג פון דער עקאָ־נאָמישער לאַגע פאַר יודען אין פוילען זעהט זיך דערווייל נישט קלאָהר, ד. ה. דאַכט זיך אַז די לאַגע איז אָהן אַנ׳אויסגאַנג, ווייל קיין אָפענער, בריי־טער, אויסגעטראָטענער וועג, וואָס זאָל קענען אַרויס ראַטעווען יודען פון אומגליק זעהט זיך טאַקע נישט!

עס קומט אָבער נישט וועלטען פאַר אַ לעבען אַזאַ פערצווייפעלטע לאַגע, פון וועלכע עס דאַכט זיך, אַז עס איז נישטאָ קיין אויסוועג; פערלירט מען זיך אָבער נישט און מען זוכט וועגען און מיטלען, כדי נישט אונטערגעהן, — עפענען זיך, מיט דער צייט, נייע האָריזאָנטען, נייע מעגליכקייטען און מען ראַטעוועט זיך סוף־כל־סוף דאָך אַרויס פון אַנ׳אומגליק!

דער עיקר איז, ווי איך בעטאָן דאָס שטענדיג, דער קאַמף, דער קאַמף אָהן הפסקות, אָהן מיד ווערען. איצטער מוז דער האַיינגער קאַמף זיין וואָס בעסער אָרגאַניזירט און קאָאָרדאָנירט!

און איינער פון די מיטלען צו אָרגאַניזירען און קאָאָרדאָנירען דעם האַזיגען קאַמף אונזערען איז דאָס שאַפען פון אַ עקאָנאָמישען ראַט.

זענען טאַקע אַלע מסכים מיט דעם, אַז מען דאַרף איהם צונויפרופען; הויבט זיך אָן בײַ אונז די שאלה: ווער זאָל איהם צונויפרופען? דאָס איז נישט נאָר אַ שאלה פון כבוד, ווי מען קען אפשר אין פלוג, מיינען; ניין! דאָס איז אַ שאלה פון אַ פּאָליטישער השפעה און פאַר אַ געווים טייל פער־זאָגען איז דאָס אַ שאלה פון קעשענע־אינטערעסען...

מיר דוכט זיך, דאָס עס איז נישטאָ קיין אַנדערע אינסטיטוציע, וועלכע זאָל האָבען דעם גייסטיגען מאָראַלישען אויטאָריטעט אויף דעם, ווי די יודישע „קאָלאָ", אַן וועלכער מען וועט סיי ווי סיי נישט קענען בעגעהן זיך, ווייל די אַלע עקאָנאָמישע און פינאַנציעלע שאלות, וואָס זענען נוגע יודען, וועט מען דאָך מוזען שיצען אין סיים... דאָ איז געווען און וועט זיין דער עיקר קאַמף פאַר אונזערע עקאָנאָמישער גלייכבערעכטיגונג און אויף דער אָר־גאַניזאַציע פון „קאָלאָ" וואָס איז פון אַלע פוילישע יודען געקליבען געוואָרען, וועט זיך דער יודישער „עקאָנאָמישער ראַט" קודם כל מוזען אָנשפּאַרען.

די „קאָלאָ" מוז צונויפרופען דעם ראַט וועלכער קאָנסטיטואירט זיך נאָכדעם גאַנץ זעלבסשטענדיג אומאָפּהענגיג פון דער „קאָלאָ".

צונויפרופען מוז מען: 1) די יודישע דעפּוטאַטען און סענאַטאָרען, 2) עטליכע ערפאַהרענע בעד־וואוסטע פאָרשטעהער פון זעלבסטפערוואַלטונגען 3) פאָרשטעהער פון אַלע יודישע עקאָנאָמישע אָרגאַ־ניזאַציעס, — פון סוחרים, קליינהענדלער, האַנט־ווערקער, אַרבייטער, ווי אויך פון די פרייע בעד־רופען; דאַן אויך, 4) פאָרשטעהער פון אויסלענ־דישע געזעלשאַפטען, וועלכע האָבען אין זייער רשות בעדייטענדע צדקה־געלדער און 5) יחידים, בעוואוס־טע יודישע עקאָנאָמיסטען, פינאַנסיסטען און אויך ערפאַהרענע פּראַקטישע טוער.

דער „עקאָנאָמישער ראַט", איך זאָג דאָס נאָך אַ מאָל, מוז זיין אַ זעלבסשטענדיגע און אומ־אָפּהענגיגע אינסטיטוציע, וועלכע מוז אָבער שטעהן מיט די אַלע איבערגערמאַנטע אינסטיטוציעס אין אַן׳ענגען, פריינדליכען, און שטענדיגען קאָנטאַקט.

רעפּ. דר. י. וויגאָדזקי.

די שנאה צווישן פאַרטייען אין ארץ־ישראל
(קאָרעספּאָנדענץ צום „נייעם פאָלקסבלאַט")

שוין אַ פּאָר וואָכען פאַריבער זינט די שטורעמ־דיגע אינצידענטען זענען פאָרגעקומען אין דער אספת הנבחרים, און מען האַלט נאָך אין איין רעדען וועגען זיי און דיספּוטירען ווער עס איז דאָ גערעכט גע־ווען און ווער אומגערעכט. אָבער נישט דאָס איז וויכטיג. עס איז אַ קליינע נפקא מינה צי ראובן אָדער שמעון האָט געזיגט. וויכטיג צו וויסען איז: וואָס איז דאָ אייגענטליך געשעהן? אַ צופעליגער אינצידענט אָדער אַנ׳ענטפּלעקונג פון אַ טיפער וואונד?

דאָס צווייטע איז ריכטיג. דאָס געשלעג צווישן די פּאַרטייען אין דער אספת נבחרים איז נישט קיין צופעליגקייט. די בעציהונגען צווישן פּאַרטייען און גרופּען אין ארץ־ישראל זענען פיינדליך שוין פון לאַנג, און ספּעציעל פערשאַרפט זענען זיי צווישן די לינקע און די רעוויזיאָניסטען. טאָג איין, טאָג אויס פיהרען די צייטונגען פון די פּאַרטייען, דער סאָצ־יאַליסטישער „דבר" און זשאַבאָטינסקי׳ס „דואר היום", אַ ביטערע פּאָלעמיק, וועלכע שטאַרקט די געגענזייטיגע שנאה. אויף פערזאַמלונגען און מיטינגען און אַפילו אין פּריוואַטע ויצוגען קומט פאָר דאָס זעלבע: שאַרפע דיספּוטען דורכגערהונגען מיט האַס. די רעוויזיאָניסטיש־סאָציאַליסטישע בעציהונגען זענען אָבער נאָר אַזוי צו זאָגען, דער שפּיץ־באַרג, נישט דער גאַנצער באַרג. זיי דעמאָנסטרירען נאָר אין אַ בולטע פאָרם דאָס וואָס עס קומט פאָר אין ישוב בכלל, אין אַלע זיינע טיילען. אומפריינדליכע געגנע־רישע בעציהונגען עקזיסטירען דאָ אויך צווישן די לינקע און די פאַבריקאַנטען און בעלי מלאכה׳ס, צווישן די לינקע און די קאָלאָניסטען. אַפילו צווישן די לינקע און די לעהרערס און אַנדערע אינטעלעקט־טועלע עקזיסטירט נישט קיין פריינדשאַפט. אַלזאָ איז דער גראָבער אינצידענט אין דער אספת הנבחרים נאָר אַ קאָנסעקווענץ פון די פערשאַרפטע בעציהונגען, וואָס דאַטירען שוין פון לאַנג.

אַנדערע „בורזשואַזע" פּאַרטייען רעאַגירען שוואַך אויף דער קלאַסענפּאָליטיק פון דער הסתדרות העובדים (אַרבייטער אָרגאַניזאַציע), ווייל זיי פיהלען אין זיך קיין כח נישט פאַר אַ קאַמף. דאַגעגען האָ־בען די רעוויזיאָניסטען, זינט זשאַבאָטינסקי האָט זיך בעזעצט אין ארץ־ישראל, אויפגעהויבען זייער שטימע געגען דער טאַקטיק פון דער הסתדרות. די לעצטע קאָן זיי דאָס נישט מוחל זיין, און דערום מעג מען ערוואַרטען אויך אַז דער צוקונפט שווערע צוזאַמענ־שטויסען צווישען די רעוויזיאָניסטען און די סאָציאַ־ליסטען. מיט דער צייט וועלען וואַהרשיינליך אַיינגע־צויגען ווערען אין אַנ׳אָפענעם קאַמף אויך די אַנדע־רע בורזשואַזע גרופּען. דער באָדען איז אַלעפאַלס, גרייט צום קאַמף שוין פון יאָהרען אָן. מען דאַרף נאָך דערצו אויך מורא האָבען, אַז אויב די אויטאָ־ריטעטע קרייזען פונ׳ם ישוב וועלען בעצייטענס נישט אָנעמען די געהעריגע מיטלען, וועט דער קאַמף אָנ־נעמען אַ פיזישען כאַראַקטער, ווי מיר האָבען עס געזעהן אין דער אספת־הנבחרים...

איינע פון די אָנגעוועהטאָגסטע פראַגען אין ארץ־ישראל איז די לאַגע פון אונזערע ספרדישע און בכלל אָריענטאַלישע ברידער: תימנ׳ער, קורדי־שע, גרוזינישע און אַנדערע. עס געהט כמעט נישט פאָריבער קיין טאָג, אַז מיר זאָלען נישט לייענען אין די צייטונגען אַ וועהגעשריי פון איינע פון אָט די געמיינדעס. די גרעסטע און מעהר אינטעליגענטע צווישען זיי די ריין־ספרדישע קהלה, איז אויך בעסער אָרגאַניזירט. די „אַלוועלטליכע ספרדישע אוניאָן" פיהרט אַנטערהאַנדלונגען מיט דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע, מיט׳ן ועד לאומי, און אָפטמאָל דער־גרייכט זי עפּעס. די אַנדערע געמיינדעס זענען, דאַ־געגען זעהר שוואַך אָרגאַניזירט און אָהן איינפלוס. אָבער אַפילו די ספרדים זענען שטאַרק אונצופרידען טענה׳דיג. אַז פונ׳ם צואָגען קומט גאָרנישט אַרויס. דער ציוניסטישער קאָנגרעס נעמט אָן בעשלוסען, די עקזעקוטיווע אין ירושלים זאָגט צו דערפיהלען די גערעכטע פאָדערונגען פון די ספרדים, תימנים א. א. וו. אָבער אין אמת׳ן ווערט גאָרנישט געטון, און די אינטערעסען פון די האַזיגע געמיינדעס ווערען סיסטעמאַטיש פערנאַכלעסיגט.

וואָס ווילען זיי, אונזערע אָריענטאַלישע ברי־דער? עס איז אַ בושה אַרויסצוזאָגען: גלייכבערעכ־טיגונג, זיי טענה׳ן אַז בנוגע אימיגראַציע, קאָלאָניזאַצ־יע, שולען און אַלע אַנדערע בערערפענישען בעציהט מען זיך צו זיי ווי צו שטיף־ברידער. דאָס הייסט, מען גיט זיי ווייניגער סערטיפיקאַטען אויף אַריינצו־קומען אין לאַנד: מען גיט זיי קלענערע חלקים ווען מען פערטיילט ערד די נייע קאָלאָניסטען; מען עפענט פאַר קינדער ווייניגער שולען ווי פאַר די אַשכנזישע קינדער; דער קרעדיט, וועלכען זיי ערהאַלטען, איז פון אַ קלענערער מאָס; מען זאָרגט בכלל וועגען די בעדערפענישען פון זייערע קאָלאָניס־טען פיל ווייניגער ווי מען זאָרגט וועגען די רוסישע און פוילישע קאָלאָניסטען.

צום בעדויערען מוז מען צוגעבען, אַז עס איז דאָ פיל אמת אין די דאָזיגע בשולדיגונגען, אָבוואָהל זעהר אָפט איז דאָ קיינער נישט שולדיג, נאָר דאָס לעבען אַליין פיהרט צו אונאָרמאַליטעטע. דער וועג צום פערבעסערען די לאַגע איז אָהן אַ שום ספק דער, וואָס אונזערע אָריענטאַלישע ברידער פאָדערן: פאָרשטעהערשאַפט אין די ציוניסטישע אַנשטאַלטען. איצט האָבען זיי דאָרט כמעט קיינע פאָרשטעהערינס נישט, און עס איז נישטאָ קיינער וואָס עס זאָל דאָרט וועגען זיי תמיד, טאָג־טעגליך, געדענקען און זאָר־גען. ספּעציעל וואָלט מען עס געדאַרפט אין זינען האָבען ביים צוזאַמענשטעלען די „יודישע אַגענץ", גערעכט פאָדערט אונבעדינגט, אַז עס זאָל דאָרט זיין לפחות איין תימנ׳ער, ער זאָל פערטרעטען די אינטערעסען פון אָט דעם בענאַכטען און אַזוי אומגליקליכען יודישען שבט...

די ספּעציפישע ארץ־ישראל קראַנקהייט, דאָס זומער־צעפאָהרען זיך קיין אויסלאַנד, איז איצט אין סאַמע בלי. מען פאָהרט אין די הונדערטער, ניין אין די טויזענדער, עקספּערטען האָבען אויסגע־רעכענט, אַז קרוב צו הונדערט טויזענד פונט פּעלען היינטיגע זומער אויסגעבען אונזערע פּאַליסטינער אין אייראָפּע. אַלע פאָהרען: די מיטגלידער פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע און זייערע בעאַמטע, מיטגלידער פון ועד־הלאומי, קרן־היסוד און קרן־קימת־בעאַמטע. לידערס פון דער הסתדרות העובדים פערשטעהער פון פערשידענע אינסטיטוציעס, ווי בעטען הילף, אוניווערזיטעטס־לייט, דעלעגאַטען און געסט צום ציוניסטישען קאָנגרעס און צו דער יודי־שער אַגענץ און צו פערשידענע פּאַרטיי־צוזאַמענ־פאָהרען. היינט גיט צו די פאָהרען, פערברענגען אויף קוראָרטען, זיך פערפאָלקאָמענען אַביסעל און ווויסענשאַפט און למודים סתם. זיך זעהען מיט אייגע־נע, א. אַ. וו. דאָס איז אַ וואַקכאַנאַליע, אַנ׳אמת׳ער שעון. אַלע יאָהר פּראָטעסטירט די פּרעסע און אַלע יאָהר חזרט זיך איבער דאָס זעלבע. ארץ־ישראל איז נישט איבערצואַנדערשען...

ש. שוואַרץ.

Dr. med. J. Lubicz

ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 41-46

קראַנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פּלייצעס און גלידער.

איינענע פּראָצאַוניע פון זעמטליכע אָרטאָפּעדישע אַפּאַראַטען, ווי: וויקלאָדקעס אויף פּלאַטפוסען, קינסט־ליכע פיס, גאָרסעטען א. ז. וו. עמפּפאַנגט פון 5—7 אָוו.

צוריקגעקעהרט.

מיכאַלעסקאַ און לעבעדיעוו

האָבען אין לאָדז איינגעקויפט זייער קאָסמעטיק פאַר זייער אָפּרייזע קיין אַמעריקאַ

— ביי דער ערשטער —

קאָנקורענץ־פּערפומעריע י. דרוקער זאַוואַדזקאַ 11

ווייל נאָר דאָרט געפינט זיך שטענדיג אַ רייכער אויסוואַהל פון אַלערליי

נייעסטע קאָסמעטיק :—: און צו די :—: ביליגסטע פּרייזען

מיט אַכטונג

פּערפומעריע I. DRUKIER

Łódź, Zawadzka 11, Tel. 75-92

אַכטונג ה"ה פריזיערס! בלומען־וואַסערן נאָר 3.20 אַ קילאָ, ראַזיר־זייף „פּיקסין" 7.50 אַ קילאָ,

אַלערליי שטאָהל־וואַרען און פּלאַטין. בעמערקונג: פאַר ענגראָסיסטען ראַבאַט.

נייער פאָלקסבלאַט
דאָס לאָדזער לעבּען
דאס לאדזער לעבן

4 זונטאָג
כז, תמוז תרפ״ט

אויגוסט
זון-אויפגאַנג 3.54
זון-אונטערגאַנג 7.36

שיער נישט אומגעבּראַכט אַ קינד
אַ שרעקליכער טעות פון אַנ׳אַפּטייק - בעאַמטען אין דער קראַנקען - קאַסע

(—) נעכטען צו אונז אין רעדאַקציע געקומען עמנ׳ל װענגער (װסכאָדניא 56) אַ בוכבינדער־אַר־בייטער אין דער פירמע „קולטורא״ און דערציילט פאָלגענדעס: זיין פרוי מיט אַ קינד פון 11 חדשים מאָנטיק אויף זומער־װאוינונג אין אַנרושעװ. פריי־טאָג האָט זיך דאָס קינד אָנגעהויבען פיהלען שלעכט, האָט ער געבראַכט דאָס קינד קיין לאָדז, און איז מיט׳ן קינד אַװעק צו אַ דאָקטאָר פון דער קראַנקען־קאַסע. ד״ר בערנשטיין האָט דעם קינד פערשריבען אַ מעדיצין און אַן אַפּפיהרונגס־מיטעל און געהייסען דעם קינד איינגעבען אַ טייל לעפעלע פונ׳ם אַפּפיהרונגס־מיטעל.

װענגער האָט בעשטעלט די מעדיצין אין דער אַפּטייק פון דער קראַנקען־קאַסע אויף פּעטריקאָ־װער 17. װען ער איז אין אַ פּאָר שעה אַרומגעקו־מען אין אַפּטייק אָפּצונעהמען די מעדיצין, האָט איהם דער אַפּטייק־בעאַמטער גלייך אַרויסגעגעבען און װענגער איז אַװעק אַ היים און דאָרט איינגעגע־בען דעם קינד אַ לעפעלע פונ׳ם אָפּפיהרונגס־מי־טעל. ס׳איז איהם אפילו אויפגעפאַלען, װאָס דאָס אָפּפיהרונגס־מיטעל איז געװען פון אַ טונקע־לען קאָליר, װען ער האָט איינגעגעבען דעם קינד דאָס לעפעלע מעדיצין, האָט דאָס קינד אָנגעהויבען ברעכען.

װענגער האָט אַ פרוב געטון די מעדיצין און דערשפּירט אַ שאַרפען טעם. דאַן האָט ער ערשט בעמערקט, אַז אויפ׳ן פלעשעל איז אַן אויפשריפט „אויסערליך״. איז ער אַװעקגעלאָפען אין אַפּטייק פון דער קראַנקען־קאַסע. דאָרט האָט מען ביי איהם צוגענומען דאָס פלעשעל מיט דער אויפ־שריפט און געװאָלט אַרויסגעבען ריצין־אויל, װענ־גער האָט אָבער פערלאַנגט, מ׳זאָל איהם צולאָ־זען צום „קראַנקען״. מ׳האָט איהם ערקלערט, אַז ער איז נישטאָ. איז ה׳ װענגער אַװעק צום רעד־פערענט, װען יענער האָט דערזעהן װאָס פאַר אַן „אָפּפיהרונג״ די אַפּטייק האָט על פי טעות אַרויס־געגעבען, האָט ער באַלד טעלעפאָנירט צו ד״ר טראַכטענהערץ, אַז ער זאָל באַלד בעזוכען דעם קראַנקע קינד. דער דאָקטאָר האָט באַלד פעסט־געשטעלט, אַז דאָס קינד געפינט זיך אין אַן ערנס־טען צושטאַנד און פערשריבען איהם אַ הייל־מיטעל.

געגען דעם בעאַמטען פון אַפּטייק איז צו־אַ־מענגעשטעלט געװאָרען אַ פּראָטאָקאָל, און ס׳איז פערפיהרט געװאָרען אַ דיסציפּלינאַרע אויספאָרשונג.

מ׳טאָר זיך נישט נעהמען קיין מוסטער...
אינטערעסאַנטער פּראָצעס צװישען „שייבלער - גראָהמאַן״ און „גאַמפּע - אַלברעכט״

(—) דעם 6. אויגוסט װעט אין לאָדזער האַנ־דעלס־געריכט פאָרקומען אַ זעהר אינטערעסאַנטער פּראָצעס צװישען די פירמעס „שייבלער און גראָהמאַן״ און „גאַמפּע און אַלברעכט״.

דער אינהאַלט פונ׳ם סכסוך איז פאָלגענדער:

די פירמע „שייבלער און גראָהמאַן״ האָט אין יאָהר 1928 רעגיסטרירט אין פּאַטענט־אַמט אין װאַרשא 10 מוסטערען פון איהרע סחורות (געמוס־טערטע סחורות אויס קונסט־זייד) און האָט בעקומען דאָס אויסשליסליכע רעכט זיך צו בענוצען מיט די דאָזיגע מוסטערען. די דאָזיגע מוסטערען האָבען געהאַט אַ גרויסען אָפּזאַץ.

מיטאַמאָל האָבען זיך אויפ׳ן מאַרק בעװיזען סחורות מיט מוסטערען, װאָס זענען 99 פּראָצענט ענליך צו די פּאַטענטירטע מוסטערען פון דער פירמע „שייבלער און גראָהמאַן״. ס׳איז פעסטגע־שטעלט געװאָרען, אַז די מוסטערען מאַכט נאָך די פירמע „גאַמפּע און אַלברעכט״, װעלכע האָט די סחורות פּראָדוצירט אין גרויסע מאַסען. די פירמע „שייבלער און גראָהמאַן״ האָט איינגעגעבען אין גע־ריכט װעגען נישט ערליכער קאָנקורענץ, מצד די פירמע „גאַמפּע און אַלברעכט״, צוליב װאָס די פיר־מע „שייבלער און גראָהמאַן״ האָט געהאַט גרויסע פערלוסטען.

דער אַדװאָקאַט פון „שייבלער און גראָהמאַן״ פּאָדערט 1) צװינגען די פירמע אויפצוהערען צו אַר־בייטען די פּאַטענטירטע מוסטערען, לעגען אַן־אַרעסט אויף די פערטיגע סחורות מיט די דאָזיגע מוסטערען און פערװעהרען צו פערקויפען די סחורות אין פערלויף פון 3 יאָהר. אַ חוץ דעם פּאָדערט די פירמע „שייבלער און גראָהמאַן״ 10 טויזענד זלאָטים שאָדען־ערזאַץ.

די אַרבּייט פון דער מיניסטעריאַלער לוסטראַציע-קאָמיסיע

(2) נעכטען נאָכמיטאָג האָבען די מיטגלידער פון מיניסטעריעל־קאָמיסיע, װאָס פיהרט אַדורך די לוסטראַציע אין מאַגיסטראַט, בעזוכט די אַרבייטער־קאָלאָניע אין קאָנסטאַנטינער פאָלעסיע.

די קאָמיסיע האָבען בעגלייט דער לאַװניק פון דער בוי־אָפּטיילונג, איז רעבסקי, און עטליכע הע־כערע בעאַמטע פון דער בוי־אָפּטיילונג, װעלכע האָבען געגעבען די לוסטראַטאָרען די נויטיגע אויפ־קלערונג.

פון דאָרט זענען די לוסטראַטאָרען צוריקגע־פאָהרען אין מאַגיסטראַט, װאו זיי האָבען פאָרט־געזעצט זייער אַרבייט.

װי מיר דערװיסען זיך, זאָל די קאָמיסיע אין לאָדז פערברענגען נאָך אַ פּאָר טאָג, און זיך אומ־קערען קיין װאַרשא, װאו זי װעט צוזאַמענשטעלען אַ ראַפּאָרט.

*

(ב) װי מען טיילט אונז מיט, זאָל די קאָמיסיע האָבען פעסטגעשטעלט, אַז אין איניגע אָפּטיילונגען זענען דאָ צופיל בעאַמטע. ס׳איז דעריבער צו דער־װאַרטען, אַז אַ רייהע העכערע בעאַמטע זאָלען אַר־בערגעטראָגען װערען.

אַ חוץ דעם זאָלען געמאַכט װערען אַ רייה פערקירצונגען און אין נייעם בודזשעט, געשטיצט אויף די אָפּשפּאָרונגען, װאָס זענען געמאַכט געװאָרען.

די אַרבייטען אין מיניסטעריום איבער׳ן לוס־טראַציע ראַפּאָרט װעלען פערענדיגט װערען אַרום האַלב אויגוסט, און דאַן װעט דער מאַגיסטראַט בעקומען אָנװייזונגען מצד דער אויפזיכט־מאַכט בנוגע פערשידענע ענדערונגען.

מען דאַרף װיסען דעם כּלל:
איז מען אַ „נקי כפּים״ מעג מען זיין „אַנ׳אָרך אַפּים״ — איז מען עס אָבער נישט, איז לאו דוקא

בשעתו האָבען זיך אין דער פּרעסע בעװיזען ידיעות, װעלכע האָבען פאַרגעװאָרפען דעם שול־אינספּעקטאָר אויפ׳ן לאָדזער קרייז זאַמאַרזקי, אַז ער נעהמט פּראָצענטען פון די לעהרערס און אויך נאָך אַנדערע זאַכען, װאָס קאָלידירען מיט׳ן קרי־מינאַל־קאָדעקס.

דער אינספּעקטאָר איז דעמאָלט אַרויסגע־טרעטען אין געריכט געגען דער לעהרערין, יאַדװיגאַ קנירּאָװיטש װעלכע האָט די דאָזיגע ידיעות פער־שפּרייט.

אין שטאָטישען געריכט װאו דער פּראָצעס איז דאָס ערשטע מאָל פאָרגעקומען, איז די אָנגעקלאָגטע בעפרייט געװאָרען, דער אינספּעקטאָר האָט אַפּעלירט און דער פּראָצעס איז װעהרענטען פאָרגעקומען אין קרייז־געריכט.

אַ גאַנצע רייהע עדות האָבען פעסטגעשטעלט אַז דער שול־אינספּעקטאָר האָט גענומען נישט נאָר פּרעזענטען, נאָר אַפילו לאַפּובקעס.

צוליב דעם האָט דאָס קרייז־געריכט בעשטעד־טיגט דעם אורטייל פון שטאָטישען געריכט און די אָנגעקלאָגטע פרוי קנירּאָװיטש פרייגעשפּראָכען.

יודיש טעאַטער אין פילהאַרמאָניע, נאַרוטאָװיטשאַ 20
אונטער דער ליימונג פון א. בעזמאַן.

לעצטע 3 געזעגנונגס-גאַסטראָלן
פון קינסטלער-פּאָר פון מאָסקװער קונסט-טעאַטער
מאָריס לאַמפּע
און די זינגערין
פאַניאַ מענדעלעװיטש
- מיט׳ן אָנטייל פון -
װאַרשאַװער קאָמיקער
א. איידזענבערג

היינט, זונטאָג, דעם 4-טען אויגוסט, 9 אָװענד פּרייזען פון 50 גר. ביז 2 זל.
טוביה דער מילכיגער
אין 4 אַקטען מיט געזאַנג פון שלום עליכם. הויפּט-ראָל „טוביה״ – מ. לאַמפּע.

מאָרגען, מאָנטאָג, דעם 5-טען אויגוסט 9 אין אָװענד דאָס גרויסע מייסטערװערק פון אונזער בעליבטען פאָלקס-שרייבער שלום עליכם
200,000
אין 4 אַקטען מיט געזאַנג פון שלום עליכם.
הויפּטראָל „שימע׳לע סאָראָקער״ – מ. לאַמפּע.
פּרייזען פון 50 גר. ביז 2 זלאָטעס.

דינסטאָג, דעם 6-טען אויגוסט, 9 אָװענד לעצטע געזעגנונגס=פאָרשטעלונג
גרויסער ערפאָלג! שלום עליכמ׳ס גרויסע קאָמעדיע
טוביה דער מילכיגער
4 אַקטען מיט געזאַנג פון שלום-עליכם.
הויפּטראָל „טוביה״ – מ. לאַמפּע.
צום שלוס: מאָריס לאַמפּע אַלס „דער משוגענער בטלן״ פון י. ל. פּרץ.

ס׳נעמט אָנטייל דאָס גאַנצע פּערסאָנאַל. בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון פילהאַרמאָניע
אַדמיניסטראַטאָר: מ. אַרנװאַלד. מוזיקאַלישער ליימער: ל. זעלמאַן.

פאָרשטעהער פון „פּאָרד״-פאַבּריקען קומען קיין לאָדז

(2) דער הויפּט-דירעקטאָר פון פאָרדס פאַב-ריקען אין דעטראָיט, סענדערסען, איז געקומען קיין פוילען צוזאַמען מיט זיין הויפּט-פּערקויפער ראַקעלמאַן. זייער קומען שטעהט אין פערבינדונג מיט דעם פּלאַן פון דער פירמע צו פערלעגען אין פוילען אַ מאָנטאַזש-פאַבּריק פון אויטאָס ביי דער גרעניץ פון דער אויבערשלעזישער װאָיעװאָדזט-װע.

די בעפולמעכטיגטע פון דער פירמע האָבען זיך אָפּגעשטעלט אין װאַרשאַ און זאָלען מאָרגען קומען אויך קיין לאָדז.

אַ פאַבּריק-שׂרפה

(װ) אויף ציגעל-גאַס 68 אין דער פאַבּריק פון לאַנגע איז ענטשטאַנען אַ שׂרפה. ס׳האָט זיך אָנגעצונדען דער עלעקטרישער מאָטאָר. די פייער-לעשער האָבען די שׂרפה איינגעלאָשען אין אַ האַלבער שעה.

רעזערװיסטען, װאָס געהען אויף איבּונגען
טאָרען נישט געקינדיגט װערען פון זייערע פּאָסטענס

(2) װי בעװאוסט קומען איצט פאַר מילי-טער-איבונגען, און פיל אָנגעשטעלטע פערלירען זייערע פּאָסטענס, כדי אַדורכצומאַכען די דאָזיגע איבונגען. אין טייל ערטער האָט מען די אָנגע-שטעלטע אָפּגעזאָגט פון די פּאָסטענס. אין צוזאַ-מענהאַנג דערמיט האָט די אַרבייטס-אינספּעקציע אַרויסגעגעבען אַנ׳אויפקלערונג, אַז פאַר אָפּזאָגען אָנגעשטעלטע, װעלכע געהען אַװעק אויף די מילי-טערישע איבונגען, דראָהט אַ שטראָף.

רעזערװיסטען װאָס געהען אויף איבונגען טאָרען נישט געקינדיגט װערען.

דעלעגאַציע פון סעזאָן-אַרבּיי-טער אין מאַגיסטראַט

(2) נעכטען האָט זיך אַ דעלעגאַציע פון די סעזאָן-אַרבייטער בראש מיט׳ן פּעראיינס-פאָרשטע-הער ה׳ מרוק געװענדעט צום מאַגיסטראַט.

די דעלעגאַציע האָט פערלאַנגט, אַז די סע-זאָן-אַרבייטער זאָלען בעשעפטיגט װערען 6 טאָג אין װאָך, און אַז די אַרבייטער זאָל אַרויסגעגע-בען װערען קויהלען אויף װינטער. פּרעזידענט זשעמיענצקי, װעלכער האָט די דעלעגאַציע אויפ-גענומען, האָט ערקלערט, אַז די צװייטע העלפט פון דער רעגירונגס-הלואה האָט די װאָיעװאודזט-װע צוגעזאָגט אויסצאָהלען ערשט אין ענדע פון אויגוסט. דעריבער װעלען די דאָזיגע פראַגען ערשט דאַן װערען אַקטועל.

אַ ספּעציעלע פעראָרדנונג
װעגען רעגולירען די בעציהונגען צװישען באַלעבאַטים און דינערשאַפט

(—) װי מיר דערװיסען זיך, װעט אינגיכען אַרויסגעגעבען װערען אַ ספּעציעלע פעראָרדנונג, װעלכע װעט רעגולירען די בעציהונגען צװישען אַרבייטס-געבער און הויז-דינערשאַפט און הויז-װעכטער.

ס׳װעלען רעגולירט װערען די אַרבייטס-שעהן און װאָכען-טעג, זונטאָג און יום-טוב, נאַכט-לעגער, בעשפּייזונג, אורלויבען א.א.װ.

417 אַרבּייטער-װאוינונגען
װעלען פערטיג זיין צו ניי=יאָהר

(—) עהערנעכטען איז אין מאַגיסטראַט, אונטער׳ן פאָרזיץ פון פּרעזידענט זשעמיענצקי, פאָרגעקומען אַ זיצונג פון קאָמיטעט צו בויען די אַרבייטער-הייזער אין פאָלעסיע.

אויף דער זיצונג איז אָפּגעגעבען געװאָרען אַ בעריכט װעגען די אַרבייטען, װאָס װערט איצט געפיהרט. ס׳איז פעסטגעשטעלט געװאָרען, אַז די פירמע טילער ענדיגט איצט אויס די אַר-בייטען אין 8 הייזער פון 20. די אַרבייטען װע-רען געפיהרט אין אַ פערשנעלערטען טעמפּאָ, אַזוי אַז מ׳קען רעכענען, דאָס אין אנהויב פון נייעם יאָהר װעלען 417 װאוינונגען זיין פערטיג צום אַריינציהען זיך.

צוליב דער דאָזיגער זאַכלאַגע, האָט דער קאָמיטעט בעשלאָסען אָנצונעהמען אויך די אָפּער-טע פון דער פירמע טילער װעגען צושטעלען פון פענסטער. צום סוף האָט דער קאָמיטעט בע-שלאָסען נישט אַריינצושטעלען קיין גאַז-קוכען אין די װאוינונגען.

„נייער פאָלקסבלאַט״
קופּאָן № 26
אויף צו געװינען אומזיסט דאָס בוך. װערק:
„אין מערב קיין נייעס״
פון עריק מאַריאַ רעמאַרק.

מעמאָריאַל פון דער האַנדעלס-קאַמער וועגען שטייער-חובות

(–) לויט'ן געזעץ פון 31 יולי 1924 בע-טרעפט דער אָפּצאָהל פאַר דער עקזעקוציע פון שטייער-חובות 5 פּראָצ. פון דער גאַנצער סומע; אין מאַי 1927 איז דער שטראָף פאַר פערשפּעטי-גען אָפּצאָהלען שטייער-חובות פון 4 פּראָצ. פער-קלענערט געוואָרען אויף 2 פּראָצ. דאַגעגען, דער עקזעקוציע-אָפּצאָהל איז געבליבען דער זעלבער.

די לאָדזער האַנדעלס קאַמער האָט זיך דערי-בער געווענדעט מיט אַ מעמאָריאַל, אין וועלכען זי פערלאַנגט דעם אָפּצאָהל צו פערקלענערען ביז אויף 2 פּראָצ. אַזוי ווי דאָס וואָלט געקענט גע-מאַכט ווערען דורך נאָוועליזירען דעם געזעץ פון 1924, האָט די האַנדעלס קאַמער פאָרגעשלאָגען, אַז דערווייל זאָל דאָס פינאַנץ מיניסטעריום אַרויס-געבען אַ פעראָרדנונג, אַז:

1) די עקזעקוציע-קאָסטען זאָלען נישט איינ-געמאָנט ווערען, אויב די עקזעקוציע ווערט אָפּ-געלעגט אָדער אויב די עקזעקוציע וואָלט רואי-נירט די אונטערנעמונג.

2) דער אָפּצאָהל פאַר דער עקזעקוציע דאַרף איינגעמאַנט ווערען, אויב דער בעל-חוב צאָהלט אָפּ זיין חוב איידער ס'ווערט געמאַכט דער סעקוועסטער.

3) אויב ס'ווערט איינגעקאַסירט אַ שטייער-חוב, געגען וועלכען ס'איז אָנגעגעבען אַ רעקורס, זאָל די עקזעקוציע-סומע גענומען ווערען נאָר פון דער סומע, וואָס איינטערליגט נישט קיין שטרייט.

דערמאָנט דריקען מיר אויס דעם טיפסטען מיטגעפיהל אונזערע שעפען די העררען

דוד און מיכאל שרגא

צוליב דעם טויט פון זייער

פאָטער

דאָס ביוראָ- און פאַבריקס-פערזאָנאַל
פון דער פירמע
ענגליש-שוועדיש-פּוילישע גומי-אינדוסטריע
„GENTLEMAN"
אקצ.-געז. אין לאָדז.

צוויי „קעמפענדע פראָנטען"
די שטאָטישע און די פּריוואַטע פּוילישע טעאַטערס

(–) ווי בעקאַנט האָט דער לאָדזער מאַגי-סטראַט אָפּגענומען ביים געוועזענעם דיר. גאָר-טשינסקי די לייטונג פון לאָדזער שטאָטישען טע-אַטער און עס איבערגעגעבען דעם דירעקטאָר אַד-ווענטאָוויטש.

די אַנהענגער פון דיר. גאָרטשינסקי האָבען אָבער געווירקט אויף איהם. אַז ער זאָל בלייבען אין לאָדז און זאָל אויף אַ פּריוואַטען אופן אָנ-פיהרען מיט'ן קאַמעראַלען טעאַטער, פּאָפּולאַרני און טעאַטער אין גייערס פאַבריק-זאַל.

דיר. אַדוועגטאָוויטש האָט אויך בעדונגען דעם זאַל פון „קאָלאָסעאום", וואו ער וועט אויך פיה-רען אַ קאַמעראַל-טעאַטער.

ביז איצט האָט דער לאָדזער מאַגיסטראַט גע-שטיצט דאָס פּאָפּולאַרני טעאַטער. און בעת די דירעקציע פון פּאָזנאַנסקיס פאַבריק האָט אַוועקגע-געבען דעם זאַל פאַר'ן פּאָפּולאַרני טעאַטער אויף אַגראָדאָווא גאַס, האָט דער מאַגיסטראַט דאָרט אַריינגעשטעלט 500 שטוהלען, איצט ווען דיר. גאָרטשינסקי האָט איבערגענומען די לייטונג פון „פּאָפּולאַרני" טעאַטער האָט דער מאַגיסטראַט גע-שיקט אַהין בעאַמטע אַרויסצונעהמען פון טעאַטער די שטולען, וואָס קעהרען צום מאַגיסטראַט.

דאָס איז געווען פערגאַנגענעם דאָנערשטאָג. די אַרבייטער פון פּאָזנאַנסקיס פאַבריק האָבען זיך אָבער פערזאַמעלט פאַר'ן טעאַטער און נישט דערלאָזען אַרויסצונעהמען די שטולען. די בעאַמטע פון מאַגיסטראַט האָבען זיך נישט גע-קענט קיין עצה געבען מיט די אַרבייטער, און זענען אַוועק מיט גאָרנישט.

והוא ימשול בה —
דאָס מיינט אבער נישט מיט א האַק...

(–) נעכטען, 1 אַ זייגער ביינאַכט האָט זיך אויף שענקעוויטשע 71 אָפּגעשפּילט אַ שרעק-ליכע פאַמיליען-טראַגעדיע.

אין דעם דאָזיגען הויז וואוינט זייט אַ גע-וויסער צייט דאָס פּאָר-פאָלק מאַרטשין און מאַר-יאַננאַ סמאָלאַרעק.

נעכטען ביינאַכט איז סמאָלאַרעק אַהיים-געקומען טויט-שכור, און בעת אַ כסטוך מיט זיין ווייב האָט ער געכאַפּט פון ווינקעל אַ האַק און מיט דער שאַרפער זייט דערלאַנגט זיין ווייב איבערן קאָפּ.

די פרוי האָט נאָך געהאַט אַזויפיל כוח, אַז זי האָט בעוויזען אַרויסצוּרייסען די האַק פון דעם שיכור'ס האַנד און איז אַרויסגעלאָפען צוזאַמען מיט איהר יונגעלע אַ נאַקעטע, רופענדיג נאָך הילף.

פון דער פרוי האָט זיך געגאָסען שטראָמענ-ווייז בלוט. די געשרייען פון דער אומגליקליכער האָט דערהערט דער דיזשורירענדער פּאָליציאַנט, וועלכער איז געקומען אויפ'ן אָרט פונ'ם פאַרפאַל. די פרוי סמאָלאַרעק איז דורך די פּאָגאָטאָווי-אָפּגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל. דער מערדע-רישער מאַן איז אַרעסטירט געוואָרען.

אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון די אַנגעשטעלטע אין קאַלישער מאַגיסטראַט

(–) אין קאַלישער מאַגיסטראַט קומט פאָר שוין זייט עטליכע טעג אַ קאָנפליקט צווישען די בעאַמטע מיטן שטאָט פּרעזידענט וועגען דער 13-טער פענסיע. נעכטען איז מיט'ן אָנטייל פון לייטער פון פעראיין פון אַנגעשטעלטע אין אינסטיטוציעס פון עפענטליכען געברויך אין לאָדז, ה' יאָרדאַן פאָרגעקומען אַן אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון די אַנגעשטעלטע אין קאַלישער מאַגיסטראַט.

אויף דער פערזאַמלונג איז בעשלאָסען גע-וואָרען איבערצוגעבען דעם שטאָט-פּרעזידענט און דעם לאָדזער וואָיעוואָדע אַ פּראָטעסט געגען פער-קלענערען די לוינען פון די בעאַמטע.

אין פּראָטעסט ווערט געזאָגט, אַז אויב דער מאַגיסטראַט וועט נישט צוריקציהען זיין שטעלונג וועגען דער דרייצענטער פענסיע, וועט אין מאַגי-סטראַט אויסברעכען אַ שטרייק פון די בעאַמטע, אַ דעלעגאַציע פון די בעאַמטע זענען געקומען קיין לאָדז, כדי צו אינטערוועניר̈ען אין דער וואָ-יעוואָדזטווע.

אַנגענומען זיך פאַר א פרוי,
און מכבד געווען מיט א אַ קויל אין קאָפּ

(–) אין דאָרף אידזאַן הינטער פּאַביאַניץ וואוינט אויף זומער-וואוינונג דער לאָדזער באַנק-אַנגעשטעלטער אַלעקסאַנדער לאַנגאָווי.

נעכטען אין אָוונד, ווען לאַנגאָווי האָט שפּאַצירט אין פעלד, האָט ער בעמערקט, ווי עט-ליכע אומבעקאַנטע פערשוינען טשעפּען אַ דורכ-געהענדע פרוי.

לאַנגאָווי האָט זיך אָנגענומען די קריוודע פון דער פרוי, אָבער די כוליגאַנעס האָבען איהם אָנגעהויבען שטאַרק שלאָגען ביז בלוט. כדי צו ראַטעווען זיין לעבען האָט לאַנגאָווי אַרויסגעכאַפּט זיין רעוואָלווער און אויסגעשאָסען. די קויל האָט געטראָפען איינעם פון די אָנפאַלער, אַ געוויסען יורעק אין בויך און ער איז געפאַלען אַ טויטער.

די פּאָליציי האָט אַדורכגעפיהרט אַן אויס-פאָרשונג, און אַרעסטירט די אָנפאַלער און אויך לאַנגאָווי'ן.

נאָך דער ערשטער אויספאָרשונג זענען אַלע בעפרייט געוואָרען און דער ענין איז איבערגע-געבען געוואָרען דער פּראָקוראַטור.

געעפענט די ערשטע בעראַטונגס-שטעל פאַר קאַנדידאַטען אויף חתונה-האָבען

(מ) אויף גדאַנסקאַ 83 איז געעפענט געוואָ-רען די ערשטע שטאָטישע בעראַטונגס-שטעל פאַר פערזאָנען, וואָס קלויבען זיך חתונה צו האָבען.

די קאַנדידאַטען אויף חתונה-האָבען וועלען קאָנטראָלירט ווערען, צי זייער געזונדצושטאַנד איז אַ בעפרידיגענדער און צי זייער חתונה-האָבען וועט זיך נישט שלעכט אָפּרופען אויפ'ן צווייטען דור. די בעראַטונגס-שטעל וועט דערווייל זיין אָפען 2 מאָל אַ וואָך מיטוואָך און שבת פון 1 ביז 2 אַ זייגער בייטאָג.

פערזיכערונגס-אַנשטאַלט פאַר אינטעלעקטועלע אַרבייטער
מאַכט עקזעקוציעס פאַר פערלעגענע שטייערען

(–) ווי מיר דערוויסען זיך, איז דער פער-זיכערונגס-אַנשטאַלט פאַר אינטעלעקטועלע אַרביי-טער צוגעטרעטען צו ענערגישע עקזעקוציעס פון די פערלעגענע אָפּצאָהלען.

דער חוב, וואָס די לאָדזער פירמען זענען שולדיג דעם דערמאָהנטען אַנשטאַלט בעטרעפט איבער 100 טויזענט זלאָטעס.

לעצטענס האָט שוין דער פערזיכערונגס-אַנ-שטאַלט אַדורכגעפיהרט עטליכע ליציטאַציעס ביי לאָדזער פירמען פאַר פערלעגענע אָפּצאָהלען.

א גנבה

(2) אין דער וואוינונג פון ש. קאַפּעלושניק (זאַקאָנטנאַ 71) האָבען גנבים זיך אַריינגעקריגען מיט נאָכשליסלען און אַרויסגענבעט מלבושים און פלאַטער אויף 6000. זל.

דער קריזיס ביי די יודישע שטריקער-האַנדווערקער
צענטראַלע האַנדווערקער-פערבאַנד און קאָאָפּעראַטיוון-„פּשענדזאַ" בעשלאָסען אַרויסצוגעבען קרעדיטען אויף פערטיגע סחורות

דער ווירטשאַפטליכער קריזיס, פרעסט זיך דאָס ווייטער אַלץ שטאַרקער אַריין אין אָרגאַ-ניזם פון יודישען ווירטשאַפטליכען גוף, בעזונדערס אין יודישע קליינהענדלער און האַנדווערקער.

דער יודישער האַנדווערקער האָט אין די לעצטע יאָהרען אָנגעהויבען אַ קאַמף פאַר פערפעסטיגען זיין עקאָנאָמישע פּאָזיציע אין אַלגעמיינעם ווירטשאַפט-ליכען לעבען. מיט'ן אָנקומען פונ'ם קריזיס האָט זיך אויך דער דאָזיגער קאַמף איינגעבראָכען און דאָס יודישע האַנדווערקערטום קייקעלט זיך איצט אַהין האָפענונג צו רואין. די יודישע האַנדווערקער-אָרגאַני-זאַציעס טאָרען אָבער בשום אופן זיך נישט גלייכגיל-טיג צוקוקען צו דעם אונטערגאַנגס-פּראָצעס פון האַנדווערקער און בעצייטענס אָננעהמען מיטלען, כדי ביים צוריקאויפלעבען פון דער אינדוסטריע זאָל דער יודישער האַנדווערקער נישט בלייבען הינ-טערשטעלונג און צוריק בלייבען אויפ'ן פּלאַץ ביי זיין עקזיסטענץ-קאַמף.

דעם ערשטען שריט אין דער הינזיכט האָט געמאַכט אַ דאַנק דער איניציאַטיוו פון דיר. אַרדי-נאַנס און פרנס האָפּמאַן די האַנדווערקער-צענטראַלע אויף פּאָלודניאָווע 4, ווי בעקאַנט עקזיסטירט ביי דער האַנדוו. צענטראַלע אַ קאָאָפּעראַטיוו פון שטריק-ער-האַנדווערקער „פּשענדזאַ".

די לעצטע עטליכע יאָהר האָט די שטריקער-פאַך זיך שטאַרק פונאַנדערגעשפּרייט בעזונדערס צווישען די דעקלאַסירטע מענשען, וועלכע האָבען קיין אַנדערע פּרנסה נישט געהאַט, מאַקע צוליב די כיבה האָבען די קלענערע שטריקער-האַנדווער-קער נישט געקענט קאָנקורירען מיט די פאַבריקאַנ-טען, ווייל זיי האָט געפעהלט קאַפּיטאַל און זיי האָ-בען געמוזט איינקויפען רויה-מאַטעריאַל פיל טייערער ווי די פאַבריקאַנטען. כדי צו קומען צו הילף די באַסען יודישע שטריקער-האַנדווערקער האָט די יו-דישע האַנדווערקער-אָרגאַניזאַציע געגרינדעט דעם קאָאָפּעראַטיוו „פּשענדזאַ", וועלכער האָט זיך בע-שעפטיגט מיט איינקויפען רויה-מאַטעריאַלען פאַר זיינע מיטגלידער, וועלכע ס'איז אַזוי-אַרום מעגליך געוואָרען ערפּאָלגרייך צושטעלען זיך אויפ'ן אָפּזאַץ-מאַרק. דער ערפאָלג פונ'ם קאָאָפּעראַטיוו קען מען זעהען פון דעם, וואָס אין איהם זענען געווען אָרגאַ-ניזירט 200 יודישע שטריקער-האַנדווערקער.

מיט'ן אַלגעמיינעם קריזיס איז אויך געקומען דער שווערער קריזיס אין שטריקער-פאַך. 90 פּראָ-צענט פונ'ם פאַך זענען געבליבען פולשטענדיג אַר-בייטסלאָז און נישט ביי איינעם פון זיי האַלט עס ביים פערקויפען די מאַשין, פאַראַיאָהרען אין דער צייט האָט מען שוין זעהר געשמאַק געאַרבייט אויפ'ן ווינטער-סעזאָן, בעת היינט טראַכט מען נאָך נישט וועגען דעם, דאָס הייסט נישט, אַז ס'איז פאָראויסגע-זעהען דאָס דער ווינטער-סעזאָן וועט זיין אַ שלעכטער און מ'קען נישט קענען פערקויפען, אדרבה, לויט אַלע וואַהרשיינליכקייטען וועט דער סעזאָן זיין אַ גאָר גוטער, אויב אַפילו די קויפּס-קראַפט וועט זיין, זאָלען מיר זאָגען מיט 50 פּראָצענט קלענער, וועגען אָבער שוין אָפּגעפאַלען 50 פּראָצענט פּראָדו-צענטען און דאָך זענען די לאַגערען לעדיג און קיין שום רעזערוועס אויף ווינטער איז נישט פערהאַן.

די יודישע שטריקער-האַנדווערקער קענען אָבער נישט אָנהויבען צו אַרבייטען אויפ'ן ווינטער-סעזאָן, ווייל זיי האָבען פשוט נישט מיט וואָס, ווער שמועסט שוין צו אַרבייטען פאָרלויפיג אויף לאַגער.

כדי צו ראַטעווען פון אונטערגאַנג די טוי-זענדער נפשות וואָס דערנעהרען זיך פון שטריקער-פאַך, איז אויף דער איניציאַטיוו פון דיר. אַרדינאַנס און פרנס האָפּמאַן פאָריגע וואָך גערופען געוואָרען אַ זיצונג פון דער האַנדווערקער-צענטראַלע, פּאָלוד-ניאָווע 4 מיט דעם קאָאָפּעראַטיוו „פּשענדזאַ", כדי זיך צו בעראַטען וועגען דער לאַגע, דער פאָרשלאַג פון דיר. אַרדינאַנס איז געווען, אַז דער קאָאָפּעראַטיוו זאָל אַרויסגעבען קרעדיטען די שטריקערס אויף פערטיגע סחורות. דער קאָאָפּעראַטיוו „פּשענדזאַ" זאָל עפענען אַן אָפּטיילונג פון לאָמבאַרדירען פער-טיגע סחורות, אַזוי אַרום וועט יעדער שטריקער האַנדווערקער קענען אַרבייטען אויף לאַגער געגנוג סחורה, כדי אויסצוהאַלטען ביז'ן אָנהויב פון סעזאָן און וועט ממילא שוין קענען בלייבען אויפ'ן פּלאַץ.

נאָך אַ זעהר ערנסטער דיסקוסיע איז דער פּראָיעקט אָנגענומען געוואָרען און ס'איז געוועהלט געוואָרען אַ ספּעציעלע שטריקער פאַכמענער-קאָמיסיע (נישט קיין מיטגלידער פון קאָאָפּעראַטיוו), וועלכע זאָל זיך פערנעהמען מיט דער לאָמבאַרדירונג.

די בעראַטונג האָט זיך אָבער אָפּגעגעבען אַ דין וחשבון וועגען דעם, אַז צו אַ אַ ערנסטע, נוצליכע און ברייטע אַקציע, בעזיצט דער קאָאָפּעראַטיוו „פּשענדזאַ" נישט קיין גענוגענדע קרעדיט-מיטלען און צוליב דעם איז בעשלאָסען געוואָרען צו שיקען אַ דעלעגאַציע צו דער קאָאָפּעראַטיווער באַנק אין וואַרשא און צו דער רעוויזיאָנס-פערבאַנד וועגען בעקומען די נויטיגע קרעדיטען.

פאָריגען דאָנערשטאָג איז פרנס האָפּמאַן צו דעם צוועק געפאָהרען קיין וואַרשא און קאָנפערירט אין דער ערשטער רייה מיט'ן דירעקטאָר פון דער באַנק פאַר קאָאָפּעראַטיוון, פּלום. נאָך אַן אויס-פיהרליכער קאָנפערענץ האָט דיר. פּלום צוגעזאָגט ווי אַמשנעלסטען צו שטיצען די נוצליכע איניציאַ-טיוו פון דער לאָדזער האַנדווערקער-אָרגאַניזאַציע דאַן האָט פרנס האָפּמאַן נאָך קאָנפערירט מיט פער-טרעטערן דירעקטאָר פון רעוויזיאָנס-פערבאַנד דיר. שמויש, אויך דיר. שמויש האָט צוגעזאָגט די פּאָזיציע פון דעם לאָדזער קאָאָפּעראַטיוו „פּשענדזאַ" ווי אַמ-גינסטיגען צו בעטראַכטען.

די לאָדזער האַנדווערקער-אָרגאַניזאַציע האָט גענעבען די איניציאַטיוו ווי אַזוי צו ראַטעווען פון אונטערגאַנג הונדערטער יודישע האַנדווערקער-משפּחות. די קאָאָפּעראַטיווע באַנק און דער רעוויד-יאָנס-פערבאַנד האַרפען און פעלען ווייטער דעם פּראָ-יעקט העלפען די אָפּגעכטען צו רעאַליזירען.

זאכען, וואס זענען איבערגעלאזט געווארען אין טראמוואיען

(2) אין חודש יולי האבען די לאדזער איבערגעלאזט אין די טראמוואיען: 19 רעגען־שירעמס, 2 פאר הויזען, א טיטעל מיט קאווע, 11 פארטמאנעטקעס, העמדער, קאפעלושען, הענטשקעס און פיל אנד. זאכען. דאס אלץ קען מען אפנעהמען אין די ביורא־שעה׳ן אין טראמוואי־ביורא, טראמוואיאווע 6.

נקמה מחמת ליבע

(2) יוזעף ווערבינסקי און כאריען מאד־יאנסקי האבען זיך ביידע געליבט אין איין מיידעל, די דארפס־שענהייט פון שטשאלקאוו. ווען זי האט אויסגעקליבען פאר א חתן ווערשבינסקין, האט מאדיאנסקי ערקלערט, אז ער וועט זיך נוקם זיין אין זיין גליקליכען קאנקורענט. נעכטען איז ער איהם טאקי בעפאלען ביינאכט, בעת יענער איז געגאנגען צו זיין כלה, און האט איהם מיט א מעסער געמאכט עטליכע וואונדען. ווערבינסקי איז אין א שווערען צושטאנד אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל, מאדיאנסקי איז ארעסטירט.

איבערגעפאהרען דורך א לאקאמאטיוו

(—) אויף דער באהן־ליניע פאביאניץ־לאדז איז איבערגעפאהרען געווארען דורך א לאקאמאטיוו דער 25 יעהריגער אלאיזי טושיקעוויטש.

דער פערוואונדעטער איז אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל.

א נייע טראמוואי־רעמיזע

(—) די טראמוואי־דירעקציע טרעט בקרוב צו אויסצובויען א דריטע טראמוואי־רעמיזע אויף לאגעווניצקא גאס.

ביז איצט זענען פערהאן צוויי רעמיזעס אויף די טראמוואיאווא און ראמבראווסקא.

באבע און איינינקעל
גאר נישט קיין אידיליע...

אין דארף ראיסקא־מאלע האט דער 20־יעהריגער וואוושיניעץ קאגיעטשגי געהאט א מחלוקה מיט זיין באבע אנטאנינא יאכימטשאק וועגען מערמעגענס־אנגעלעגענהייטען.

צוערנעכטען האט מען די אלטע יאכימטשאק געפינען אויפ׳ן פעלד א דערמארדעטע.

ווי ס׳האט זיך ארויסגעשטעלט, איז זי ערמארדעט געווארען דורך איהר אייניקעל קאניעטשני. דער מערדער איז ארעסטירט.

קעלצער וואיעוואדזטווע זאל בטל ווערען

(—) די אדמיניסטראטיווע מאכט האט בדעה איינגאנצען אפצושאפען די קעלצער וואיעוואדזטווע, די דאזיגע וואיעוואדזטווע זאל צוטיילט ווערען צווישען אלע אנדערע. צו דער לאדזער וואיעוואדזטווע וואלטען דאן צוגעפאלען אפאטשינער קרייז, טשענסטאכאוו, זאוויערטשע און וולאשטשאווא.

אפטייקען
היינטיגע נאכט־דיזשורען

(2) אנטאניעוויטש (פאביאניצקא 50), כאנדזשינסקי (פעטריקאווער 164), טאקאלעוויטש (פשעיאזד 19), רעמבעלינסקי (אנדזשעיא 28), י. זונדעלעוויטש (פעטריקאווער 25), קאספערקעוויטש (זגערזשער 64), מראווקאווסקי (בזשעזשינער 56).

Dr. med. **H. Lubicz**

צעגעלניאנא 43, טעל. 32־41

צוריקגעקעהרט.

ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע און מענערשוואכע קראנקהייטען. היילונג מיט קווארץ־לאמפען (האר־אויספאל)

נעהמט אן פון 8—10 און פון 5—8 אוונד.

די היינטיגע פערוויילונג אין „יוליאנאוו"

די היינטיגע פערוויילונג אין יוליאנאוו האט ארויסגערופען די אלגעמיינע פעראינטערעסירונג צוליב דעם אויטא, וואס א איינהאבער פון א בילעט וועט בעקומען אלס מתנה. א חוץ דעם זענען נאך פארגעזעהען א גאנצע רייהע אינטערעסאנטע אטראקציעס.

די טראמוואי־דירעקציע האט פערזיכערט א בעקוועמען צופוהר.

היינט אנ׳אפצייכען־טאג
אויף די זומער־וואוינונגען לטובת דעם קרן קימת

היינט, זונטאג קומט פאר אויף דער ליניע ווישניאווע־גורא, א אפצייכען־טאג לטובת דעם קרן קימת לישראל.

צו דער ארבייט פון אבצייכען־טאג האבען זיך געשטעלט די גאנצע נאציאנאל־געשטימטע יוגענד, וועלכע וואוינען אויף דער ליניע און אויך א גרעסערע צאהל פון עלטערע אנגעזעהענע ציוניסטישע עסקנים. עס איז צו האפען, אז די יודישע בעפעלקערונג, וועלכע געפונט זיך אין ווישניאווא גורא, וועט נישט פערגעסען איהר פליכט פאר דעם זיך בויענדען ארץ־ישראל און וועט מיטהעלפען מיט אלע מעגליכקייטען, אז דער אפצייכען־פערקויף זאל א דורך מיט א געהעריגען ערפאלג.

היינט גרויסע פערוויילונג לטובת „בר־כוכבא"

(—) היינט קומט פאר אין „העלענאוו" די גראנדיעזע גארטען־פערוויילונג לטובת דעם ערשטען יודישען טורן־ און ספארט־פעראיין „בר־כוכבא". דער פראגראם פון דער פערוויילונג איז א זעהר אינהאלטסרייכער און וועט בעשטעהען פון א רייהע ספארט־ און טורן־איבונגען, 2 ארקעסטערס און פיל אנדערע איבערראשונגען. די שווער־אטלעטישע איבונגען וועלען פארקומען אונטער דער אויפזיכט פון דעם יודישען גבור זעליג פאשאף.

די יודישע בעפעלקערונג וועט אונבעדינגט היינט אונטערשטיצען דעם ערשטען יודישען ספארט־פעראיין „בר־כוכבא".

ווארשאווער אפערעטקע
אין „סקאלא"־גארטען

אין „סקאלא"־גארטען הויבט אן צו שפילען די ווארשעווער פוילישע אפערעטקע אונטער דער ליטונג פון מ. דאמאסלאווסקי.

ס׳וועט געשפילט ווערען די מעלאדישע אפערעטע „דער בלאנדער ציגיינער".

נעכטיגע רינג־קאמפען אין צירק

אין דער ערשטער פאר האבען געקעמפט די שווארצע מאסקע מיט שניידעריז, נאך 1 מינוט האט געזיגט די שווארצע מאסקע. דער קאמף שטעקער פאשאוו איז געווען זעהר אינטערעסאנט און פאנענד, אין דער 44 מינוט האט פאשאוו געזיגט. נאך 28 מינוט האט ווילינג בעזיגט באן־סאנען.

דער רינג־קאמף טורניר געהט שוין צום סוף. צום אריענטאציע פון אונזערע לעזער, וועלכע אינטערעסירען זיך מיט דעם טורניר גיבער מיר די קאמפען וואס וועלען היינט פארקומען, די שווארצע מאסקע, וועלכער איז ווי ס׳שטעלט זיך ארויס איינער פון די גרעסטע אטלעטען וועט היינט קעמפען מיט פאשאפ׳ן, שטעקער וועט זיך טרעפען אין א דעצידירענדען קאמף מיט מיכאעליסן, אויך צווישען קארשען און ווילינגין וועט פארקומען א דעצידירענדער קאמף.

ראדיא־פראגראם
זונטאג, 4 אויגוסט

15.00 ווארשא: קאנצערט פון גראמאפאן־מוזיק. 17.00 ווארשא: פאפולערער קאנצערט. 18.35 ווארשא: „די קונץ פון מאכען גאלד", פארלעזונג פון אינש. יוזעף אליכנעוויטש. 19.00 ווילנא: „דער ווילנער קוקו", לעבעדיג הומאריסטישער וואכענבלאט. 20.05 ווארשא: „וואוהין זענט איהר פערקראכען", פרעהליכע אודיציע. 20.30 ווארשא: אווענד־קאנצערט פון „דאלינא שווייצארסקא". 20.30 קראקא: אווענד־קאנצערט, וואקאל־מוזיק. 22.15 פויזען: רעוויע פון דער אויסשטעלונג. 22.05 ווארשא: קאמוניקאט פון פ. א. ט.

11.20 וויען: קאנצערט פון ווינער סימפאנישען ארקעסטער. 16.00 בריסעל: קאמפאזיטארען־קאנצערט, טראנסמיסיע פון קורזאל אין אסטענדע. 19.30 לענינגראד: קאנצערט פון פילהארמאנישען ארקעסטער. 20.00 לאנגענבערג: „ציגיינער־באראן", אפערעטקע פון שטראוס. 20.00 פראג טראנסמיסיע פון סימפאנישען־קאנצערט אין קארלסבאד. 20.30 מיילאנד: „ווילהעלם טעל", אפערע פון ראסיני. 20.30 ברעסלוי: „טעאטער אין טעאטער, פרעהליכע אודיציע. 21.00 רוים: „ליבעסטראנק", אפערע פון דאניצעטי. 21.00 דאווענטרי: טראנסמיסיע פון סימפאנישען־קאנצערט פון בירמינגאם.

יודישער אימיגראנט, ארימער מאהלער
ווערט פרעזידענט פון נייעם שפייז טרעסט אין אמעריקא

מיט דרייסיג יאהר צוריק איז קיין אמעריקע אנגעקומען א קליינער יונגעל. ער איז געקומען פון א רוסישען דערפעל צו וואוינען דא אין דער נאלדענער מדינה מיט זיין ברודער אויף וועמען מען האט געזאגט אויף יענער זייט ים, אז ער שארט אין אמעריקא גאלד מיט לאפעטעס. דער יונגער אימיגראנט א ז געווען סעמועל זלאטקין.

סעמועלס ברודער האט נאך אפילו קיין גאלד נישט געשארט, אבער ער האט שוין געהאט ענטוויקעלט א ניש׳קשה׳דיגע ביזנעס און ער איז שוין געווען היפשליך אמעריקאניזירט. האט דער עלטערער זלאטקין געוואלט, אז זיין קליינער ברודער זאל אויך זיין א ביזנעסמאן. אבער שמואל, אדער סעמועל, האט פון דעם נישט געוואלט הערען. ער האט פון קינדערווייז אן געהאט א נייגונג צו מאלען לאנדשאפטען און ער האט זיך געוואלט דערלערנען די דאזיגע קונסט. האט איהם דער ברודער געשיקט לערנען זיך מאלען. סעמועל פלעגט מאלען פערשידענע נאטור־בילדער און די שכנים פון דעם שטעדטעל האבען די בילדער טאקע געקויפט אויך. אבער פונדעסטוועגען איז דעם יונגען אימיגראנט געווען שווערליך צו פערדינען פאר זיך אויף א לעבען און ער האט דאך געמוזט אנקומען צו זיין ברודער.

האט ער אנגעהויבען טראכטען פאר וואס איז דאס אזוי, ווען עס קומט צום קויפען קויפט איינער פון הונדערט. עס קויפען בלויז די, וועלכע האבען א חשק צי האבען די בילדער און ער האט זיך אליין געפרעגט ווארים זאל עס נישט זיין דאס זעלבע אויך מיט׳ן עסען. ווער עס וויל זאל עסען און ווער עס וויל נישט זאל נישט דארפען עסען. וואס פאר א טייערע וועלט עס וואלט געווען, האט ער זיך געטראכט. ער איז אבער באלד בעקומען צום שלוס, אז קויפען עסען און קויפען בילדער זענען צוויי בעזונדערע זאכען. עסען מוזען אלע, עס איז א נויטווענדיגקייט און בילדער איז, אז מען וויל קויפט מען, און אז מען וויל קויפט מען נישט. מ׳קען אויסקומען אהן זיי אויך.

און סעמועל׳ס פאנטאזיע איז געגאנגען ווייטער. אויב קויפען עסען איז אזוי פיל וויכטיגער ווי קויפען בילדער, מא ווארים פטר׳ען צייט אויף אנ׳ארבייט וואס נישט אלע דארפען האבען, ווארים נישט בעשעפט׳גען זיך מיט פערקויפען שפייז וואס יעדער מענש מוז צו דעם אנקומען?

דא האט שוין אין דעם יונגען זלאטקין׳ען געדרעהט דער פראקטישער אמעריקאנער ביזנעסמאן. ער האט אהינגעשטעלט אהן א זייט די בילדער און האט געקריגען ארבייט ביי א פארמער אנצולאדען מעגענער מיט היי און האט דערפאר געקריגען אפאר דאלאר א וואך. די ארבייט האט אבער נעדויערט עטליכע וואכען. שפעטער האט ער געארבייט אין א שפייז־געשעפט. אין א קורצער צייט האט דער יונגער זלאטקין ארויסגעוויזען אזוי פיל פעהיגקייט אז ער האט געמאכט פיל געלד פאר דער פירמע, און מען האט איהם דערהויבען מיט אלץ א גרעסערען געהאלט. זלאטקין האט זיך אבער בערעכענט, אז אויב ער קען מאכען אזוי פיל געלד פאר דער קאמפאניע טא ווארום זאל ער דאס נישט קענען טאן פאר זיך זעלבסט. איהם איז איינגעפאלען דער געדאנק, אז עס וועט זעהר שטארק אפעלירען צו די פרויען, ווען זיי וועלען קענען קריגען פארטיג געקאכטע שפייז־פראדוקטען, ער האט דעם געדאנק ביסלעכווייז ענטוויקעלט ביז איהם איז געלונגען צו ארגאניזירען א קאמפאני צו פראדוצירען די צוגעפרטיגטע שפייזען. אין 1914 האט זלאטקין געגרינדעט די הארגרעיר פראוויזשאן קאמפאני". דא נישט לאנג האט זיך זיין קאמפאני פערבונדען מיט די „עלאיר פעקערס קאמפאני", וועלכע פראדוצירט פרעזערווירטע פליישען. די צוויי קאמפאניעס שטעלען צוזאמען דעם ניי־געגרינדעטען שפייז־טרעסט מיט א קאפיטאל פון 70 מיליאן דאלאר און סעמועל זלאטקין איז דער פרעזידענט פון דעם טראסט.

זלאטקין ערקלערט, אז זיין אידעאל איז אינגאנצען אפצושאפען די קיך. זיין קאמפאני, זאגט ער, וועט בעזארגען די פרוי מיט די בעסטע מאכלים וואס זי וועט קענען קריגען פארטיג געקאכט און צוגעגרייט אין א פעקעלע די שפייזען וועלען זיין געשמאק און וויסענשאפטליך צוגעגרייט און דער מאן וועט זיך נישט האבען צו בעקלאגען, אז די פרוי קאכט נישט גוט. צו דערזעלבער צייט וועט עס שפארען דער פרוי דריי שטונדען יעדען טאג ארומצודרייען זיך ארום אויוען צו קאכען רעכענענדיג, אז אין אמעריקע זענען פערהאן 20 מיליאן היימען און יעדע פרוי וועט שפארען דריי שטונדען א טאג. הייסט עס, אז די אמעריקאנער פרויען וועלען איינשפארען 60 מיליאן שטונדען א טאג דורך זלאטקינ׳ס גרויסאלע פלאן.

מר. זלאטקין איז אפנים נישט נאר א קינסטלער אויף צו מאלען בילדער, נאר אויך א גאון אויף אריגינעלע פלענער.

פארק יוליאנאוו

היינט, זונטאג, דעם 4 אויגוסט

אגרויסע גארטען־פערוויילונג

בחנם **א אויטא** בחנם

??? ווער וועט בעקומען ???

א איינהאבער פון א איינגאנגס־בילעט

דער נומער פון דאזיגען בילעט וועט פערעפענטליכט ווערען אויף דער פערוויילונג, און צומארגענס אין די צייטונגען.

בעהאלט די איינגאנגס־בילעטען.

טענץ! איבערראשונגען! שענהייטס־קאנקורס!

דער גארטען איז אפען פון 8 א זייגער אינדערפריה.

ביי א שלעכט וועטער וועט די פערוויילונג אפגעלעגט ווערן אויף ד. 11 אויגוסט.

LOKAL w najlepszym punkcie miasta składający się z 20 pokoi 31 okien nadający się na instytucję bankową, większe składy, lub poważniejsze biuro handlowe, ew. na lecznicę **ZARAZ DO WYNAJĘCIA.** Oferty sub „LOKAL W CENTRUM" do biura ogłoszeń **S. FUCHS, Łódź, Piotrkowska 50.** 8560

ס׳ווערט געזוכט

א קאנדיטאר־געזעלען

ציגעל־גאס 33

ביי קארנבלוט

געגען שווייס פון פיס

נוצט נאר דעם פראשעק „ראדיקאל" פרייז 30 גראשען אויך פלאסטער „ראדיקאל" צו אדטשיסקעס הײלט אויס אדטשיסקעס, פערהארטונג פון הויט פון פיס אין משך פון 48 שעה פרייז 30 גראשען. אויך פלין „ראדיקאל" וואשט אפ שמוץ און נעמט ארויס פלעקען פון אלע קאלירטע שיך פרייז 50 גראשען. צו יעדען פלעשעל פלין ווערט צוגעגעבען אומזיסט א פראשעק „ראדיקאל" געגען שווייס פון פיס. אויך פלין „ראדיקאל" געגען וואנצען גאראנטירט אויף א גאנצען זומער. אלעס צו בעקומען ביים צייטונגס־פערקויפער וועלנארז, אלטשטאט 1 אויך ביים צייטונגס־פערקויפער וועלנארז, פעטריקאווער 34 רוג צעגעלניאנא.

Dr.

H. WOŁKOWYSKI

צוריקגעקעהרט

צעגעלניאנא 25 טעלעפאן 87־26.

עלטסטער פעלדשער

מ. ראזענצווייג

ג. לאנגיעהר. פעלדשער אין פאזנאנסקי׳ס שפיטאל

איז צוריקגעקומען

ווסכאדניא 29, טעל. 48־79.

נור 2 אויפטריטן פון דער ווארשעווער אפערעטקע!
שבת, ד. 10 אויגוסט
ווערט געגעבן די נייעסטע אפערעטקע
„JASNOWŁOSY CYGAN“
מוזיק פון Marcin Knop אין די הויפטראלן די ליבלינגען פון דער הויפטשטאט די שהנע וואדעווילייסטקע JANINA SOKOŁOWSKA א. אנד.
אנהויב פון דער 1 טער פארשט. 8 אוו. פון דער 2-טער פארשט. 10.15 אוו. דער זאל איז פערזעהען אין פאל פון אונגינסטיגען וועטער. ביים טעאטער ערשטקל. בופעט.

Teatr Letni
(d. „GONG“)
16 Cegielniana 16.

„פון א קאוואליר'ס טאג-בוך“
GRITA HAID i REINHOLD SCHUENZEL
פרעכטיגע קאמעדיע מיט אונפערגלייכליכען טעמפעראמענט אין 10 גרויסע אקטען מיט אויסער'ן פראגראם: א פארס.
אנהויב 7 א זייגער אין אווענד. דער זאל איז פערזיכערט אין פאל פון א שלעכט וועטער.

Teatr Letni (d. „Gong“) Cegielniana 16
פייערליכע ערעפנונג פון קינא-טעאטער
Hollywood
איז גארטען.

וויכטיג פאר לעטניקעס
PALMA-PATENT
אנשטאט זיך צו בארגען א בעט אויף אבנוץ-געלד
קויפט בעסער פאר'ן זעלבען געלד
אנ'עכט פאטענטירט בעט מיט א מאטראץ
PALMA-PATENT וואס איז פערזעהען מיט דער שוץ-מארק
פאר וועלכען מיר גאראנטירען אויף 3 יאהר.
אויסערדעם, בעזיצען מיר שטענדיג אויף לאגער אין א גרויסען אויסוואהל
ניקעל-בעטען, אמעריקאנקעס,
ניקעל-קינדער-בעטען, קינדער-וועגעלעך,
טיש-בעטען, קינדער-בענקעלעך
מעטער-מאס, אויף רעדלעך.
מאטראצען געבעטע, שאסקאווע און קאנאדיסקע
קאזעטקעס און טאפטשאנעס
בעט.: בעטלעך מיט ווענטלעך ווייס און ברוין 17 זל., פאלאווע-בעט. 14 זל.
רעיעלע בעהאנדלונג. פאבריקס-פרייזען. זעמטליכע רעפעראטורען.
הורט לאדז, פאלנאצנא 24, טעל. 31-85. דעטייל

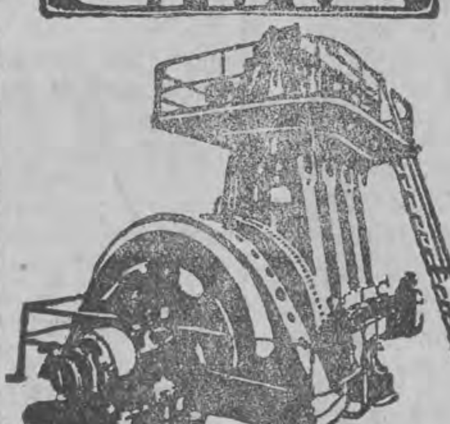

גראצער וואגאן- און מאשינען-פאבריק
פריהער:
J. WEITZER, Graz
דיעסעלס-מאטארען
מיט קאמפרעסאר און אהן קאמפרעסאר פון 30 פערדע שטערקע און העכער.
ערשטקלאסיגע רעפערענצען / שנעלע ליפערונג / אומזיסטע פרייז-קוראנטען
דורך דער גענעראל-פערטרעטונג אויף גאנץ פוילען:
ALFRED EISINGER, Kraków
Studencka 2. Skrzynka pocztowa 310.

44 וויכטיג פאר מחותנים 44
קויפט נישט קיין
מעבעל
בעפאר איהר איבערציינט אייך נישט און מיין מעבעל-געשעפט
44 גדאנסקא (דלוגא) 44
Ch. LAZNIK, tel. 62-56
נאר בא מיר קענט איהר קויפען מעבעל שיין, גוט און ביליג
44 בעמערק. אויך קויף איך פערשידען מעבעל, דיוואנעס, פעלצען, נייטמאשינען און צאהל די העכסטע פרייזען. געדענקט, 44 נאר 44 44

אויגענארצט
ד"ר שוויג
צוריקגעקעהרט
ZAWADZKA 6.
Telefon 35-01
עמפפאנגט פון 1—11
און פון 4—6 נאכמ.

MIEJSKI KINEMATOGRAF OSWIATOWY
WodnyRynek (róg Rokicińskiej) tel. 18-26
Dojazd tramwajami 16 i 10.
Od 30. VII. do 5. VIII. 1929.
Dla dorosłych:
CIERNISTA DROGA
Księżny Woroncow
w rolach głównych:
Zuzanna Belmas, Grzegorz Chmara, Wł. Gajdarow
Dla młodzieży:
dramat sportowy w 12 aktach.
ŻELAZNY CZŁOWIEK
(Zakończenie).
W rolach głównych:
Luciano Albertini i Joe Bonomo.

א לאנג-יעהריגער געווען. געריכטס-סעקרעטאר
שרייבט און ערלעדיגט אלערליי
ביטעס, קלויזולעס און זאבעזפיעטשעניעס
אין אלע שטעט פון פוילען.
א גוטער ספעציאליסט אין מיליטער-ענינים.
B. MANN, Piotrkowska № 10.

שפארט-געלד!
קויפט
שירמס, שטעקענס
נור אין דער ווערקשטעל
ס. פייגענבוים, נארוטאוויטשא 19
ווייל איהר קענט דארט קויפען מיט
ווי איבעראל ביליגער 25%
אכטונג! ס'ווערן אנגענומען אלערליי רעפעראטורן
און דעקונג.

Dr. W. ŁAGUNOWSKI
Specjalista chorób skórnych, wenerycznych i moczopłciowych
przeprowadził się na ul.
Piotrkowskiej 70
róg Traugutta).
Przyjmuje od 8^{30} do 10^{30} rano, od 1-ej do 2^{30} pp., od 6 do 8^{30} wiecz.
w niedziele i święta od 10 do 1-ej.

שייטל'עך
צו מעסיגע פרייזען צו בעקומען ביי
פארזשוצקא, קאמיענא 5.

Dr. med.
W. EYCHNER
גינעקאלאג-אקושער
זגערזשער 11.
טעל 34-72
נעמט אן פון 6–8 אווענד.

Dr. med.
H. LAJCHTER
צאהן-כירורג
דזיאסלע-, קין-, גימען-,
און צונג-קראנקהייטען.
Konstantynowska 9.
telefon 49-66
od $1^1/_2$—5 po poł. 4604

לעטשניצע
פון דאקטוירים ספעציאליסטען
און ערצטליך-דענטיסטישער קאבינעט
זגיערסקא 17 טעל. 16-33.

ד"ר ראקאווסקי נאז האלז, אויערן קר.	10—11 2—3 7—6
ד"ר רזשאנער הויט און געשלעכט קר.	10—11 1—2
ד"ר גאלדשטיין- אויגען-קראנקהייטען פאלאק	1—2 7—8
ד"ר יוסטמאן נערווען קראנקהייטען	12—2 חוץ זונ.
ד"ר ראזענצווייג קינדער-קראנקהייטען	10-12 4-5
ד"ר פאפיערני פרויען און געבורט-הילף	$11^1/_2$-1 5-6
ד"ר קאנטאר כירורגיש-קראנק.	$4^1/_2$-$5^1/_2$ זונ. 1—2
ד"ר ווייגבערג אינ. הערץ לונגען	12—1, $6^1/_2$—$7^1/_2$
ד"ר סטופעל רענטגען	12—2, 4—6
א. גראדזענסקי צאהן-ארצט	3—7
נ. ראזעס צאהן-ארצט	8—2

אחן-סגרדהמלונג, בעליעכטונגען, קאראנען, מאסטן א.א.ח. בא דער לעטשניצע איז געעפענט געווארן
א רענטגען-אינסטיטוט
היילונג פון הויט קראנקהייטען פון קאפ (פארך) מיט רענטגענשטראלען. פאר בעשטראלונג און דורכליכטונגען קווארץ-לאמפע, דיאטערמיע, עלעקטריזאציע, אלע מעגליכע אנאליזען. א קורס פאר שטאטלער.
אימפונגען געגען שארלאך (שקארלאטין) פון 4—5 נאכמ.
די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג
ווויזיט אין דער שטאט.
ערצט.-קאסמעטיש. גאבינעט
פרל. מארקוס נעהמט אן פון 5–7 אווענד

Dr.
H. REITEROWSKI
spec. chor. płucne
Ewangelicka 1 tel. 6699
POWRÓCIŁ.

Dr. med.
M. Kerszner
קינדער - קראנקהייטען
זשעלאזנא 16
טעל. 51-96
צוריקגעקעהרט
נעמט אן אין דער לעטשניצע
בושעשינער 11

א שטוב
און קוך מיט בעקוועמ-ליכקייט זוך איך צו קויפען אפערטען אונטער I.

קאליגראף
ל. בערמאן
(דער יונגער) וואוינט אויף זאוואדזקא 1, 19-ער שטאק, אין לערנט אויך שעהן און שנעל שרייבען.

PORADNIA WENEROLOGICZNA
פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
זאוואדזקא 1.
נאר פאר וועגערישע הויט-קראנקה.
און מענער-שוועכע אנאליזען פון בלוט און אויסגלוס אויף סיפיליס און טריפער.
קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אורא-לאגישע און נערווען-קראנקהייטען.
קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער הייל-קאבינעט קאסמעטיק.
-- טעגליך פון 8 פריה ביז 9 אווענד. --
פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ.
נעמט-אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען
זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.
– בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען. –
וויזיט 3 זל.

Dr. med.
L. Pikielny
ארצט
ספעציעל קראנקהייטען נידי
בלאזען-מאן הארן - קראנק
NAWROTS
tel. 19-90
עמפפאנגט פון 4–7 אוו.
נעמט אויך אן אין דער לעטשניצע „Zdrowie“
נארוטאוויטשא 3 פון $12^1/_2$
ביז 2 זייגער נאכמ.

Dr.
HELLER
ספעציאליסט פאר הויט-
וועגערישע קראנקהייטען
און מענער-שוועכע.
גאנזשאוו 2 טעל. 29-78
נעמט אן פון 10 פריה ביז ... פון 4—8 אווענד. פאר פרויען
בעזונדער פון 4—5 נאכמיט.
פאר ...
לעטשניצע-פרייזען.

Dr. med. NIEWIAŻSKI
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-
קראנקה. בעהאנדלונג פון מענער - שוועכע.
אנדזשעיא 5, טעל. 59-40
נעמט אן פון 8–10 פריה און פון 5–9 אווענד
בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

לעטשניצע
פון דאקטוירים ספעציאליסטען
און דענטיסטישער קאבינעט.
בזשעזשינער 11, טעלעפאן 63-37
אפען פון 9 פריה ביז 7 אווענד.

ד"ר אימיך נאז, האלז, אויערן קר.	$3^1/_2$—$4^1/_2$
ד"ר קערשנער קינדער-קראנקה.	9-11 3-$4^1/_2$
ד"ר שיפמאן אינערליכע קראנקהייטען	12—2
ד"ר לובישש הויט און געשלעכט-קר.	$12^1/_2$—$1^1/_2$
ד"ר שמירגעלד נערווען און גייסטיגע קר.	1—2
ד"ר גאלדבלאט אויגען-קראנקה.	$12^1/_2$—$1^1/_2$
ד"ר וויים כירורגישע קראנקהייטען	2—3
ד"ר שמערלאווסקי פרויען און געבורטס-הילף	$3^1/_2$—$4^1/_2$

פוינא-מעראפיע, שפראך-שטערונגען ווי שטאמלען א.א. ווי פאקען-שטעלן, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראהל. איינ-שפריצונגען, מאסאזשען, עלעקטריזאציע, אפעראצ. אויף פערלאנג וויזיטען אין שטאט. אין לאבאראטאריום ווערען אנגענומען אלע ארט אנאליזען, אויך פלעגמע און בלוט
אימפונגען געגען שקארלאטין.
ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען
א רענטגען-אינסטיטוט.
ד"ר לאזשינסקי סטאר אפאלסקא
צאהן-ארצט 10—1 3—6
קינסטליכע ציינער, קאראנען, מאסטען א. ט. ו.
די לעטשניצע איז אויך טעטיג זונטאג

ווי לאנג נאך וועט איהר אזוי ליידען
פון שווייס פון די פיס און פון שלעכטן ריח
נוצט נאר דעם „ראדיקאל“ פרייז 30 גר.
עוואוסטען
און איהר א גוט מיטעל צו וואנצען צו בעקומען נאר
ב"ם צענטראלן-פערקויפער גאלדבערג, פיעטריקאווער 21

אנאנסען-פרייז פאר'ן טעקסט—18 גר. פריינטאג און ערב יו"ט—24 גר. אין דער דריי 8 שפאלטען
אין טעקסט—40 . . . . 60—
שטר א פילימעטער-שורה: נאכ'ן טעקסט—12 . . . . . . 18— . 8
אויסער דער טעקסט 50 פראצ. טייערער. אויסל. 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. א ווארט

אבאנעמענטס-פרייז: אין לאדז – 5 זל. א חודש מיט צושטעלן א היים אויף דער פראווינץ — 6 זל. א חודש; אין אויסלאנד – 8 זל.
פאר'ן אינהאלט אין טערמינען די אנאנסען איז דער רעדאקציע נישט פאראנטווארטליך
די אדמיניסטראציע איז אפען ביי טאג און ביינאכט.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat“ Spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman.
Czcionkami i druk „Najer Folksblat“ Piotrkowska 21.